

KÖZOKTATÁSUNK ESÉLYEI

Dr. Pataki Mihály megnyitója a PSZ Szolnok megyei fórumán

A nemzetközi akcióhéten országsszerte szervezett fórumok a gondok feltárását és a párbeszéd kialakítását egyaránt segítik. A kiadott írásos anyagok orientáló jellegűek: bemutatják a közoktatás nehézségeit, amelyek a felsőoktatás problémái felé is továbbgondolásra készítenek. A közoktatás problémalistája alkalmas a saját intézményi helyzettel való összevetésre, a helyi intézkedések megtételére. Az Országos Közszolgálati Érdekegyeztető Tanács és a kormányzati oldal megállapodásának dokumentumtervezete a problémák egy szeletével (a létszámcsökkentésekkel) kapcsolatos érdekvédelmi szempontokat rögzíti, mindenképpen pozitív előrelépésnek tekinthető.

Az Oktatási Kerekasztal működéséről szóló tájékoztató azt a reményt körvonalazza, hogy az oktatás ügye végre a választási ciklusokon átívelő, hosszú távú megoldásokban jobb esélyeket élvezhet az eddigieknél, amennyiben a szándékból valóság lesz.

A közoktatás jelenlegi helyzetében fenntartói, települési és intézményi szinten annak a mérlegelése látszik a legfontosabbnak, hogy az apadó gyermek- és tanulólétszám, az egyenletlen területi eloszlás, a jelentős feltételbeni különbségek és a humán erőforrás létszámának kényszerű csökkentése ellenére hogyan lehetséges a tartalmi fejlesztés, az eredmény megőrzése.

Tapasztalataim alapján úgy látom, hogy a közeljövőre vonatkozó térségi, települési és intézményi szintű stratégiának ebből az összefüggésrendszerből kell kiindulnia, figyelembe véve a szakszerűség, a gazdaságosság, a méltányosság és az érdekeltérések gyakran nehezen összeegyeztethető elveit.

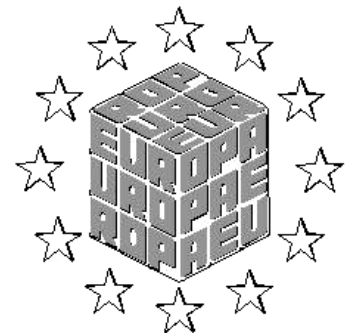
Nagyon sokat beszélünk az elmúlt években a PISA-vizsgálatok eredményeiről. A gyenge magyar teljesítmények összetett háttérűek. Egy elemét mindenképpen kiemelném, ez pedig a pedagógusképzés és jövője. Véleményem szerint a pedagógusképzésben szak tudományos felkészítés rangjára kellene emelni a pedagógiai, pszichopedagógiai és a metodikai felkészítést. Ez utóbbit a korszerű tanulásirányítás, a kompetencia alapján történő oktatás-nevelés, a mérés-értékelés időszerevé indokolja. Mindez a bolognai folyamat keretei között is elképzelhető.

Minden pedagógia tárgyú elemzésben olvashatóak a szociokulturális hátránnyal küzdő tanulók iskolai kudarcainak háttértényezői. Közülük egy olyat emelek ki, amely a hátrányos helyzet, mint társadalmi jelenség háttérében is megtalálható. Ez pedig a különböző szolgáltató–ellátó rendszerek szervezett együttműködésének hiánya. A törvényi háttér nem eléggé konzekvens, így jórészt a helyi szándékok és lehetőségek függvénye is a hátrányos helyzet kezelése.

Az egyik oldalon szegény a közoktatás, hiszen ismeretes a GDP-nek az oktatásra fordított aránya az egy főre eső GDP-hányaddal való összefüggésben, vagy az oktatási költségeket terhelő szociális kiadások mértéke, vagy a pedagógusok bruttó keresetének európai uniós mérce szerinti értéke. A másik oldalon gazdag ez a szegény közoktatás, hiszen a megszorító intézkedések vagy helyi értelmezésük következtében megkérdőjelezhetővé válnak a tények által igazolt eredmények; mesterséges kontraszelekció tapasztalható a pedagógus létszámcsökkentéssel; az intézményrendszer átszervezésével vissza nem hozható pedagógiai értékek mennek veszendőbe és folytathatnám tovább. Az oktatás alulfinanszírozása mellett a problémát az értékmentő szemléletmód hiányában látom, amely gyakran nem is pénz kérdés.

Az érdekképviselésben és az érdekvérvényesítésben részt vevő kollégák figyelmébe ajánlom a közoktatás-irányítás helyi szereplőinek párbeszéde kapcsán az értékmentő, értékmegőrző szempontok tekintetbe vételét.

[A fórumon megjelent és a vitában felszólaló parlamenti képviselők: *Botka Lajosné* (MSZP), *Farkas Flórián* (Fidesz).]

A TARTALOMBÓL:

- A SZAKSZERVEZETI ÉLET ESEMÉNYEI
- PSZ-FÓRUMOK AZ AKCIÓ-HÉTEN
- OKTATÁSI KEREKASZTAL
- HAZAI MOZAIK
- A KÖZOKTATÁS MEGÚJÍTÁSA, A FOGLALKOZTATÁS NÖVELÉSE
- SZOKATLAN MEGOLDÁS
- INTERAKTÍV OPERAÓRA
- MAGYARUL TANULÓKNAK
- GYERMEKNAPRA
- ÁGAZATI KERESETEK
- PL-ÚTMUTATÓ:
 - INTÉZMÉNYÖSSZEIVONÁSOK;
 - VIZITDÍJ-MUNKAALKALMASSÁG;
 - A 2007/2008-AS TANÉV RENDJE

In memoriam RÁBÁNÉ SOMOGYI-MAGYAR ILONA

Tisztelői, kollégái, tanítványai, szerettei búcsúztatták *Rábáné Somogyi-Magyar Ilona* pedagógust, szakszervezeti titkárát 2007. március 23-án, aki 49 évesen hunyt el. A kollégánál kiemelt személyisége volt szűkebb hazájának, Somogysámsónak.

Megszűnt egy munkás élet. A fazekaskorongtól a népművelésen át a könyvtárosig, a tanítóképző padjain túl a főiskola magyar és rajz szakáig, sok álmatlan éjszakán keresztül vezetett az út. Szolgálni akart és szolgált is az utolsó percig. Dél előtt még Marcaliban zsűrizett egy versmondó versenyen, délután együtt volt szeretett tanítványaival, akik csak egyre harsogták: „Ili néni! Ili néni!...”

Az iskola folyosóján elhelyezett tárlókban rajzai, kerámiai igényes munkájának eredményét mutatják. A bejáratnál elkészült fali festményei is azt hirdetik, hogy munkája nem volt hiábavaló.

Most is alkot, az ég kékjében az igazi színeket keresi.

A PSZ Somogy megyei Intézőbizottsága Rábáné Somogyi-Magyar Ilona szakszervezeti munkáját posztumusz Eötvös József-emlékérem adományozásával ismeri el.

Szigethy Marianna megyei titkár

Meghívó a mátészalkai kórusfesztiválra

A Pedagóguskórusok Országos Társasága (PKOT), a Városi Művelődési Központ és az Ádám Jenő Pedagóguskórus **2007. június 9-én** (szombaton) **15 órától** „Szatmár fővárosában”: Mátészalkán rendezi meg a pedagóguskórusok országos fesztiválját, amelyre minden érdeklődőt szeretettel hív és vár.

Négy helyszínen (a művelődési központban, a zsinagógában, a görög és a római katolikus templomban) az ország valamennyi régiójából érkező **22 pedagóguskórus**, valamint a **felvidéki Homonnáról és Szepsiből**, továbbá az **erdélyi Szatmárnémetiből** meghívott vendégkórusok, összesen mintegy 850 dalosa ad hangversenyt az egyetemes zenekultúra egyik legkiemelkedőbb személyisége, Kodály Zoltán születése 125. és halála 40. évfordulója tiszteletére.

Őszintén reméljük, hogy az énekkarok népes zeneértő és -szerető közönség előtt mutathatják be színvonalas műsorukat.

A PannóniaFilm Kft. oktatási hírei

Felnőtteknek: Animációsfilm-rajzoló OKJ-s tanfolyamot indít a Pannónia Filmstúdió májusban. Felvételi vizsga és korhatár nincs. Tantárgyak: animáció, filmtörténet, filmtechnika, számítógépes program használata. Sikeres vizsga esetén államilag elismert szakmai bizonyítványt adnak. Telefonos egyeztetés után az érdeklődő betekintethet a most folyó képzésbe. További felvilágosítás: a 06-1/250-1355 vagy a 250-0432-es telefonszámokon.

Gyerekeknek: **Rajzfilmes tábor** a nyári szünidőben. A Pannónia Filmstúdió szeretettel várja a 6-17 éves, rajzolni szerető gyerekeket, akik elkészíthetik saját rajzfilmjüket, és videokazettán hazavihetik. Az 5 napos foglalkozások hétfőtől péntekig, 9-16 óráig tartanak folyamatosan, egész nyáron. A program magyar rajzfilmek vetítésével és stúdiólátogatással egészül ki. További információ: 06-1/250-1355, 250-0432. *Előjegyzéseket* a táborra már most fogad a stúdió!

A pedagógusok és szülők figyelmére

egyaránt számít a *Mentor* című oktatási, egészség- és életmódmagazin, mely hú titkárát nyújt az iskola, a kultúra, a mindennapi élet időszerű eseményeiről. Hasznos kiegészítője az újság tankönyvkritikái melléklete, a *Támpont*, valamint a szülőknek szóló, negyedévenként megjelenő *Támasz*. A szerkesztőség új címe: 1054 Budapest, Tüköry u. 3. Tel./fax: 269-2730.

OLVASD ÉS ADD TOVÁBB!

A Pedagógusok Lapja internetes honlapunkkal (www.pedagogusok.hu) együtt szakszervezetünk tisztségviselőinek, tagjainak egyik legfontosabb információforrása. Minden PSZ-alapszervezethez (intézményhez) egy-egy példányban ingyen juttatjuk el, településenként egy címre postázva. Amennyiben több intézmény van egy településen, a helyi PSZ-szervezet terjeszti tovább a példányokat. Föltétlenül szükséges, hogy lapunkat minden intézményben késlekedés nélkül megkapja a PSZ-alapszervezet titkára. Az ő felelőssége pedig abban rejlik, hogy egyrészt maga gondosan elolvassa és számonként gyűjtse a lapot, másrészt igyekezzék minél több kollégával megismertetni. *Egyre több intézmény nevelőtestületi szobájában, könyvtári olvasótermében is hozzáférhető már lapunk. Jól bevált gyakorlat, ha egy-egy érdeklődést keltő, aktuális írás fénymásolata vagy a lapban olykor megjelenő miniplakát a hirdetőtáblára is kikerül. Jogszabályismertető, zöld PL-útmutatásban szereplő anyagainkat pedig tanácsos a PSZ-tisztségviselőnek és az intézményvezetőnek együttesen áttekinteni, megbeszélni.* Így sokkal kevesebb félreértés, esetleges konfliktus adódik.

Előfizetőinknek közvetlenül a megadott címre küldjük lapunkat. Az évi előfizetés díja **5% áfával 3.450 forint**, amelyet egy összegben kérünk. Az intézmények banki átutalással (számlaszám: 11707024-20100456) fizethetnek elő, az egyéni érdeklődőknek pedig - megrendelő levelük alapján - csekket postázunk. Csak a befizetés megérkezését követően, utólag tudunk számlát küldeni.

Továbbra is szívesen fogadjuk a hirdetések a következő, változatlan fizetési feltételekkel: egész oldalas hirdetés (A/4-es formában, fekete-fehérben) 80.000 forint, féloldalas 40.000, negyedoldal 20.000 forint. Az apróhirdetés közlési ára: szavanként 40 forint. Minden egyes díjtételt 20 százalékos áfa terhel. A hirdetések beküldésének határideje: a megjelenési hónap 3. napja.

A Budapesti Kommunikációs és Üzleti Főiskola, valamint a Pedagógusok Szakszervezete átképzési programja pedagógusoknak

A közoktatásban zajló folyamatok (gyermeklétszám-csökkenés, törvénymódosítás, önkormányzati döntések) miatt a közeljövőben mintegy tizenötezer álláshely szűnhet meg. A közzsféra más területein is nagy számban lesznek diplomás munkanélküliek.

Követeléseink között nem véletlenül szerepelnek a foglalkoztatáspolitikai intézkedésekkel, az átképzési programok kidolgozásával kapcsolatos elvárások. E területen is igényeljük és sürgetjük a kormány lépéseit, programját. A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) emellett önálló kezdeményezésekkel is él. Az átképzések feltételeinek megteremtése céljából együttműködés alakult ki a **Budapesti Kommunikációs és Üzleti Főiskola** és a **PSZ** között. A főiskola képzési csomagok kidolgozását, a területi képzések szakemberekkel történő segítségét, pályázatfigyelő és információs rendszer létrehozását vállalta. Szakszervezetünk pedig az országos, területi és helyi szervezetek közreműködése révén részt vesz a tájékoztatásban, és a munkaügyi központokkal közreműködve a területi képzések szervezésében. Kiemelt képzésként hirdetjük meg az „Alkalmazott projekttervezési ismeretek és pályázatképzés”, valamint a „Projektvégrehajtás és pályázati programok lebonyolítása” című témákat Minderről lapunk következő számában adunk részletes tájékoztatást. Az első, tájékoztató jellegű munkatalálkozóra **2007. május 18-én 10 órától** a Budapesti Kommunikációs és Üzleti Főiskolán (XIV. ker. Nagy Lajos király útja 1-9.) kerül sor, amelyre várjuk a PSZ területi szervezeteinek képviselőit.

PSZ Országos Irodája

PEDAGÓGUSOK LAPJA

A Pedagógusok Szakszervezetének hírlapja és hírlevele

Főszerkesztő: **Arok Antal**

Olvasószerkesztő: **dr. Fényi András, dr. Dalos Gábor**

Technikai szerkesztő: **Márfiné Bécsi Erika**

Szerkesztőség: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10., Telefon/fax: 322-8464

Levélcím: 1417 Budapest, Postafiók 11.

Kiadja: a Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodája
1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Központi telefon: 322-8452-től 56-ig

Internet: www.pedagogusok.hu; E-mail: psz@internet.hu

Terjeszti: a Pedagógusok Szakszervezete. Évi előfizetési díj: 3.450,- Ft

Index: 26651 ISSN 0133-2260

A SZAKSZERVEZETI ÉLET ESEMÉNYEI

A **PSZ Elnöksége** 2007. április 22-én megvitatta a Szakszervezetek Együttműködési Fóruma (SZEFE) kongresszusi dokumentumtervezeteit (beszámoló, alapszabály-módosítás), és aktuális vagyoni kérdésekben döntött. A PSZ elnöke és alelnökei tájékoztatást adtak a legutóbbi ülés óta eltelt időszak szakszervezeti-érdekvédelmi eseményeiről.

A **PSZ Országos Vezetősége** 2007. április 23-i ülésén áttekintette a SZEFE kétszakaszos kongresszusának (2007. május 11. és június 8.) előkészítését a különböző munkabizottságok PSZ-képviselőinek tájékoztatása alapján, majd *Varga László* elnök előterjesztésében megtárgyalta a kongresszusi beszámoló tervezetét. A testület határozatot fogadott el arról, hogy támogatja *Varga László*nak a SZEFE elnöki tisztségére való jelölését. A SZEFE alelnöki tisztségére vonatkozó jelölés ügyében javaslatok hangzottak el, ám döntés nem született. Tájékoztató hangzott el a legutóbbi OV-ülés óta eltelt időszak szakszervezeti-érdekvédelmi eseményeiről. Végül május elseje alkalmából nyilatkozatot fogadott el a testület. (Lásd az oldal alján.)

A **PSZ Országos Vezetősége** 2007. május 7-ei ülésén a SZEFE kongresszusára való felkészülés jegyében megtárgyalta az alapszabály-módosítás tervezetét. A SZEFE alelnöki tisztségére való jelölés ügyében folytatta az előző ülésen megkezdett vitát, ám döntés ezúttal sem született.

A **PSZ vezető tisztségviselői** 2007. május 1-jén részt vettek Budapesten, a Városligetben rendezett szakszervezeti felvonuláson, összejövetelen. Az Autonómok, az ÉSZT, az MSZOSZ és a SZEFE által szervezett fórumon és majálison sok tizezren voltak. Gyurcsány Ferenc pártelnök-miniszterelnök a délelőtti folyamán felesége társaságában felkereste a szakszervezeti sátrakat, és megbeszélést folytatott a konföderációk vezetőivel. Köszönetet mondott az érdekvédőknek azért, hogy sikerült tárgyalásos úton tartani a konfliktusok többségét. A miniszterelnök meghallgatta a négy konföderáció által megfogalmazott közös kiáltvány követeléseit (lásd lapunk 4. oldalán). Úgy nyilatkozott, hogy helyes és természetesen tartja a határozott hangú felszólítást. Bejelentette: nem terveznek olyan lépéseket, amelyek tovább növelnék a munkavállalók terheit. Szigorú, de nem megszorító jellegű költségvetés készül 2008-ra. A szakszervezeti vezetők azt javasolták, hogy merjen korrigálni a kormány!

A **Közoktatáspolitikai Tanács** (KÓPT) 2007. május 2-án, az Országos Érdekegyeztető Tanács pedig 2007. április 26-án tárgyalta a szak- és felnőttképzést érintő reformprogram végrehajtásához szükséges egyes törvények módosításáról szóló előterjesztést. *Szlankó Erzsébet* alelnök a PSZ-t, illetve a SZEFE-et képviselte az egyeztetéseken, melyeken a munkavállalói oldal elismerte a két törvény összehangolásának szükségességét, ám több módosítási elképzeléssel kapcsolatban aggodalmát fogalmazta meg. Egyebek közt:

- a pályakövetés eredménye és az intézmény megítélése között nem lehetséges szoros összefüggés;
- az állam a szükségesnél nagyobb mértékben vonul ki a szakképzésből;

- a gazdaság legtöbbször nem tudja megmondani, mi a munkaerő-piac igénye.

Az előterjesztők ígéretet tettek arra, hogy a törvénymódosítás további menetében tekintettel lesznek az érdekképviseleti szervezetek észrevételeire.

Az **Oktatási Internacionálé Páneurópai Végrehajtó Bizottsága** (OIE) 2007. április 16-17. között ülésezett Brüsszelben, amelyen a PSZ képviseletében *Varga László* elnök és *Vajna Tünde* nemzetközi felelős vett részt. Az ülésen egyebek között áttekintették a pedagógusbérekéről készített felmérést, a bolognai folyamat alakulását, az OIE és az ETUCE pénzügyi jelentését. Aktualizálták az európai szociális párbeszéd akciótervét, és foglalkoztak az Oktatási Internacionálé 2007 júniusában, Berlinben rendezendő világgongresszusának előkészítésével.

Az **Oktatási Internacionálé Páneurópai Szervezetének Esélyegyenlőségi Állandó Bizottsága** 2007. április 23-24. között tartotta ülését Krakkóban. A tanácskozáson a PSZ képviseletében *Szlankó Erzsébet* alelnök és *dr. Horváth Péter* szakértő vett részt. Az ülés témakörei a következők voltak: az esélyegyenlőség éve Európában; a férfi-nő közti egyenlőség európai akcióterve; a diszkriminációmentes oktatás jelentősége. Az előadásokon és a vitán egyebek között megfogalmazták: Európa országaiban az esélyegyenlőség terén nagyon eltérőek a problémák és a szándékok is a különféle másság teljes elfogadására.

A **Cseh-Morva Pedagógus-szakszervezet** (CMOS) 2007. május 3-4-én tartotta kongresszusát Prágában, amelyen a PSZ képviseletében *Árok Antal* alelnök és *Vajna Tünde* nemzetközi felelős vett részt. Az Oktatási Internacionálé (OI) képviseletében a Páneurópai Szervezet alelnöke, *Kunka Damianova* köszöntötte a cseh-morva testvérszervezetünk küldötteit. A kongresszus a beszámoló vitája és a program elfogadását követően újválasztotta korábbi elnökét, *František Dobsikot*.

Az **Országos Közszolgálati Érdekegyeztető Tanács** (OKÉT) soron kívüli összehívását kezdeményezte a munkavállalói oldal nevében *Varga László*, a PSZ elnöke. A tárgyalásra javasolt témakörök:

- a sztrájkbizottság és a kormány között kötött megállapodás végrehajtásának, elsősorban a finanszírozásnak az áttekintése;

- a közszolgálati munkavállalók 50%-os utazási kedvezményének további sorsa, hiszen a kérdéskörben a tárgyalások nem fejeződtek be;

- az egyes közszolgálati munkavállalók egészségbiztosítási járulékanak befizetésével kapcsolatos zavarok megszüntetésére.

A PSZ Országos Vezetőségének nyilatkozata

A magyarországi szakszervezetek 1890 óta ünnepelnek, tüntetnek május elsején, hogy kifejezzék követeléseiket, megjelenítsék összefogásukat, szolidaritásukat. A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) ebből az alkalomból köszönti hazánk valamennyi munkavállalóját és érdekvédelmi szervezeteit. Együttal összehangolt lépéseket, szorosabb együttműködést kezdeményezünk a magyarországi szakszervezetek között.

1. A PSZ az európai országok szakszervezeteivel és a nemzetközi szervezetekkel együtt ellenzi a globalizációnak az emberi értékeket figyelmen kívül hagyó térnyerését. Olyan viszonyokat kívánunk megteremteni, amelyek garantálják a szolidaritást és a szociális szempontok érvényre jutását.
2. Tiltakozunk minden olyan kormányzati, önkormányzati döntés ellen, amely háttérbe szorítja a szakmai érveket, és egyoldalúan csak a pénzügyi érdekeket veszi figyelembe.
3. Tiltakozunk a munkavállalók romló élet- és munkakörülményei miatt, különösen a közalkalmazottakra, pedagógusokra fokozottan nehezedő megszorító intézkedések ellen.
4. Tiltakozunk amiatt, hogy a kistelepülések oktatás-nevelésügyének ellehetetlenítése nem az esélyegyenlőséget megvalósító, korszerű közoktatás irányába viszi ágazatunkat.
5. Követeljük, hogy a kormánynak legyen tényleges munkahelyteremtő programja, amely lehetőséget kínál a közszférában munkanélkülivé váltak átképzésére, elhelyezkedésére.
6. Elvárjuk, hogy közeledjünk az Európai Unió olyan alapértékeihez, mint a humanizmus, a szolidaritás és a XXI. század követelményeinek megfelelő élet- és munkakörülmények. Az Európai Szociális Charta előírásai teljes körűen valósuljanak meg hazánkban is.

TAGOZATRÓL TAGOZATRA – FÓRUMRÓL FÓRUMRA

A PSZ Szak- és Felnőttképzési Tagozata Intéző Bizottsága 2007. április 27-én tartotta összevont, kihelyezett IB-ülését Dunaujvárosban. Erre az alkalomra a szervezők gazdag programot állítottak össze.

A rendezvény aktualitását több szempont indokolta: részben a szakképzési, a felnőttképzési és a szakképzési hozzájárulásról szóló törvénymódosítások az NFT II. tükrében, ill. az ezek nyomán módosuló KOT, másrészt a Pedagógusok Szakszervezete Országos Vezetősége által meghirdetett akcióhét, amely lehetőséget teremtett az Országgyűlés Oktatási és Kulturális Bizottsága tagja(i)val való találkozásra. A tagozati rendezvény ezáltal a PSZ fórumorozatának jelentős eseményévé vált, amely a szak- és felnőttképzés gondjainak feltárását, a lehetséges kivezető utak megtalálását jól szolgálta.

A délelőtti üzemlátogatást a DUNAFERR-ben, a Humán Intézet szaktantermeivel, műhelyeivel való ismerkedés követte, majd a szakközépiskola vendéglátásában folytatódott a délután. Elsőként *Varga László*, a PSZ elnöke beszélt az iskolarendszer előttünk álló változásairól, várható hatásairól a pedagógusokra, az oktatásban-képzésben foglalkoztatottakra.

Ezt követően *Kajos László*, az SZMM szakképzési és felnőttképzési főosztályának főosztályvezető-helyettese tartott értékes információkkal megtűzdelt előadást a fent említett, összetett témáról. Erre a programrészre a szervezők szükségesnek tartották, hogy az IB tagjain kívül, a döntéshozók, a fenntartók, a szakképzési intézmények vezetői, dolgozói és a kamara képviselői is meghívást kapjanak.

Az előadásokat követő kérdések bizonyították, hogy a törvénytervezetek milyen sok problémát tartalmaznak a végrehajtás szempontjából, hiszen hasonlókkal a jelenlévők, mindennapi gyakorlatukban sokszor szembesültek már eddig is. Az eszmecsere sok hasznos észrevétellel, javaslatokkal zárult. A várható változások közül legizgalmasabbnak az új TISZK-ek értelmezése, a szakképzési hozzájárulás fenntartóhoz történő befizetése, majd elosztása, ill. ezen változások viszonylag rövid idő alatt történő megvalósítása ígérkezik.

A találkozót megtisztelte *Tatai-Tóth András* országgyűlési képviselő, aki a résztvevőkkel együtt hasznosnak és előremutatónak ítélte a „testközeli” rendezvényt.

Dr. Kis Attiláné,
a PSZ Felnőttképzési
Tagozatának elnöke

Kósa Mihály,
a PSZ Szakképzési
Tagozatának elnöke

Akcióhét közoktatásunk jövőjéért

A világ pedagógus-szakszervezeteit tömörítő *Oktatási Internacionálé* (International Education – IE) ez évben is akciót hirdetett, amelynek mottója: JOG AZ OKTATÁSHOZ.

A PSZ – kapcsolódva a világakcióhoz – április 19-27. között területi-térségi fórumokat szervezett, amelyekre meghívtuk a parlament oktatási bizottságának tagjait is. Több rendezvényen két képviselő is megjelent, néhányan viszont lemondták részvételüket.

A területi rendezvényeken szerzett tapasztalatokat egy országos jellegű fórumon, e tanév végén összegezzük. Erre meghívjuk a fórumokat szervező PSZ-vezetőket, az oktatási és kulturális minisztert, valamint az Európai Szakszervezeti Szövetség Oktatási Bizottságának (ETUCE) elnökét is. A közoktatásunkat nyomasztó gondokat konkrét esetekkel igazolva, kiegészítve a problémalistával, átnyújtjuk a miniszternek és az Európai Bizottság oktatási biztosához is eljuttatjuk ezt „a zűroktatási mappát”. A területi fórumokon nagyon sok ilyen jellegű jelzést, dokumentum gyűlt össze, ezáltal „gazdag” összeállítást adunk át a miniszternek és küldünk el Brüsszelbe. Minderről részletes tájékoztatást lapunk következő számában adunk.

A fórumok helyszíne és időpontja

Győr, Révai Miklós Gimnázium	2007. április 19.
Budapest, PSZ Budapesti Bizottsága	2007. április 20.
Veszprém, Vetési Albert Gimnázium	2007. április 23.
Mezőzombor, Közösségi Ház	2007. április 24.
Budapest, Petrik Lajos Vegyipari Szakközépiskola	2007. április 25.
Miskolc, Szemere Bertalan Szakközépiskola	2007. április 25.
Pest megye, Budapest, PSZ székház	2007. április 26.
Debrecen, Szakszervezetek Háza	2007. április 26.
Kaposvár, Pártok Háza	2007. április 26.
Salgótarján, Városháza	2007. április 26.
Székesfehérvár, József Attila Kollégium	2007. április 26.
Szentes, Horváth Mihály Gimnázium	2007. április 26.
Szolnok, Versey Ferenc Megyei könyvtár	2007. április 26.
Dunaujváros, Dunaferr Szakközépiskola	2007. április 27.
Nyíregyháza, Inczedy György Szakközépiskola	2007. április 27.

EDDIG, ÉS NE TOVÁBB!

Mi, munkások és alkalmazottak, 1890 óta minden év május elsején azért gyűlünk össze, hogy fejet hajtunk elődeink előtt, és hangot adjunk követeléseinknek. Ahogyan elődeink, úgy mi is tisztességes munkajövedelmet, biztonságos és egészséges munkakörülményeket, a munkahelyeken törvényes rendet akarunk.

Visszautasítjuk, hogy a bérek jelenlegi színvonala, a munkajogi törvények, szabályok teljes betartása rontja az ország és a vállalkozások versenyképességét. Bérköveteléseink minden forintja mögött valódi teljesítmény, értékteremtés van. A törvények és a szabályok a dolgozó embert védik. Elutasítjuk a piac mindenhatóságára hivatkozó gazdaságpolitikai elképzeléseket.

Az egyensúlyteremtő intézkedések terheit elsősorban a bérből és fizetésből élők viselik. Itt az idő, hogy kimondjuk: eddig, és ne tovább! Nem vagyunk hajlandók több terhet elviselni! A reformok nem eredményezhetik, hogy a jelenleginél is rosszabb helyzetbe kerüljünk. Nem fogadjuk el sem anyagi, sem egészségügyi, sem szociális, sem kulturális téren életminőségünk további romlását, a közszolgáltatások vesztését. Tiltakozunk a bármilyen jogcímen megfogalmazott, minden további adó, járulék bevezetése ellen.

Az esélyegyenlőség és a szolidaritás elkötelezettjei vagyunk az egészségügyi ellátásban is. Határozottan kiállunk egy modern feltételrendszerrel és szervezettel rendelkező, valódi biztosítóként működő, szigorú társadalmi ellenőrzés alatt álló, egységes társadalombiztosítás mellett. A járulékokat nem a magánbiztosítók profitjának növelésére fizetjük.

Az érdemi tárgyalások hiánya, a szakszervezetek véleményének figyelmen kívül hagyása szükségszerűen vezetett és vezet a jövőben is az intézkedések széles körű elutasítására, sztrájkhelyzetekre, demonstrációkra a közszolgálatban és a versenyszférában egyaránt. A változások társadalmi elfogadásának csak akkor van esélye, ha e változások közös döntések eredményeként születnek meg!

A munkavállalók érdekeinek eredményesebb védelme érdekében szorosabb összefogásra, erőnk felmutatására hívunk fel minden szervezett dolgozót és minden szakszervezetet. Magunk közé hívjuk a még nem szervezett munkavállalókat és nyugdíjasokat is a munkahelyek védelmére, a tisztességes megélhetés biztosítására, a közös cselekvésre.

Egységes fellépéssel fejezzük ki akarunkat, elszántságunkat!

Autonóm Szakszervezetek Szövetsége
Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülés

Magyar Szakszervezetek Országos Szövetsége
Szakszervezetek Együttműködési Fóruma

MAGYARORSZÁG HOLNAP – OKTATÁSI KEREKASZTAL

Lapunk előző számában már bemutattuk az oktatási kerekasztal megalakulását, összetételét, munkatervét. Ezúttal a korai gyermekkori nevelés témakörének vitaanyagából adunk közre egy részletet, valamint a PSZ Országos Óvodai Tagozatának ez ügyben kialakított véleményösszegését. A témakört áprilisban vitatták meg. Ezen az ülésen a PSZ képviselőjében **Árok Antal** alelnök mellett, aki a kerekasztal tagja, részt vett **Makár Barnabásné**, óvodai tagozatunk elnöke is. Kérjük kollégáinkat, hogy lapunk segítségével és az interneten (www.magyarorszagholnap.hu) kísérjék figyelemmel az oktatási kerekasztal tevékenységét. Véleményüket, észrevételeiket szívesen fogadjuk (1068 Budapest, Városligeti fasor 10. fax: 322-8464; e-mail: psz@enternet.hu).

A közoktatás reformja és sikeressége nem kezelhető anélkül, hogy ne néznénk szembe azokkal a tényekkel, amelyek a gyermekkori szegénység, a szociális, gazdasági depriváció, és az ezzel szoros összefüggést mutató kora gyermekkori fejlődési szükségletek okán az iskolába kerülés idejére nagyrészt meghatározzák a későbbi iskolai sikereket vagy sikertelenségeket.

Sajnálatos tény, hogy Magyarországon – sok más országhoz hasonlóan – növekvő társadalmi, gazdasági egyenlőtlenségeknek lehetünk tanúi. A családi bevételek, a szülők – elsősorban az anya - iskolai végzettsége, képzettsége és a családtagok munkája vagy munkanélkülisége alapvetően meghatározza a gyerekek esélyeit sok esetben már születésük előtt – egészségi állapot, hozzáférés a jó színvonalú perinatális ellátáshoz –, majd a születéssel és az első szenzitív időszakokkal további alapvető hatások érik őket, tehát mire óvodába kerülnek, sok minden eldől. Ha nem lesznek óvodások, vagy rövid ideig járnak, illetve ebben az időszakban nem kerül sor a korábbi hátrányok feldolgozására, újabb lemaradás következik be, és a sikeres iskolai karriernek jelentősen csökkennek az esélyei.

Magyarországon az elmúlt évtizedekben erre a területre a jelentőségénél jóval kisebb figyelem irányult, aminek összetett és itt nem elemezendő okai vannak. Ennek a figyelemhiánynak kiemelkedő jelentősége van abban, hogy a mai szakmai közgondolkodásban is többnyire egészségügyi, szociális szempontok dominálnak, és sem az érzelmi, sem pedig az értelmi fejlődéssel, fejlesztéssel kapcsolatosan nem zajlottak szakmai viták; a szélesebb közvélemény a legtriviálisabb összefüggéseket sem ismeri. A gyermekneveléssel, gondozással kapcsolatos felelősség kérdése nagy mértékben tisztázatlan és a korábbi politikai, ideológiai, gazdasági érdekeltségekkel súlyosan van terhelve, ami nehezíti a tisztán látást és a világos beszédet. Nem hagyhatók figyelmen kívül a hiedelmek, érdekek és azok a szűk szakmai megfontolások, elhatárolások sem, amelyek erőteljesen megnehezítik e kérdések tisztázását.

A kora gyermekkori fejlődés meghatározó mozzanata a gyermekvárás, szülés, és az azt követő rendkívül szenzitív időszak. Az anya – családtagok – tudatossága, felkészültsége a gyermekvárás, szülés, csecsemőkori gondozás idején alapvetően meghatározza a gyermek későbbi életútját. Téves, káros és sokszorosan megcáfolható az a nézet, hogy az anyaság – szülőiség – ösztönös tevékenység, akárcsak az állatvilágban, ezért téves, sőt káros "professzionlizálni", illetve, hogy mindenki automatikusan "elég jó szülővé" válik azáltal, hogy gyereke születik. E súlyos tévedésekért nagy árat fizetünk. Nincs ma Magyarországon szinte semmiféle szülői felkészítés. Az elsősorban orvosi szemléletű, egészségügy-centrikus várandósgondozás és a szülés elkülönül a szülői feladatokra való felkészüléstől, az új szülők saját emlékeik, tapasztalataik, hallomások, környezetükből származó információk, illetve kisebb részben olvasott népszerű írókból, a tömegkommunikációból tájékozódnak. Az eredmény: sokszor alapvető ismereteik is hiányoznak az újszülött és csecsemőkorúak ellátásáról, gyerekeik neveléséről, szükségleteiről, illetve súlyos tévhitek és hagyományok alapján döntenek, többnyire nem koherens módon. Sajnos, a szakemberek is többnyire úgy gondolják, hogy a szülőknek automatikusan tudniuk kell: mi a helyes és mi a helytelen annak következtében, hogy gyerekek születnek. Így sem a gyermek gondozása, sem nevelése esetében nincs lehetőség jó minőségű, rendszert alkotó információk, ismeretek szerzésére, és krízis esetén sincs olyan szervezett intézményrendszer, szakmai hálózat, amely megfelelő támogatást nyújtana. Ráadásul azok a szakemberek, akiknek gyermekjóléti megelőző, kezelő okokból kellene segítséget adniuk, sem kapnak megfelelő felkészítést, és nincs idejük, kapacitásuk ezeknek a látszólag nem problémás családoknak a támogatására.

Mindeddig az a vélekedés él a – sajnos többnyire szakmai – közvéleményben is, hogy a szülők szülői készségeinek elégtelensége deviancia, gyermekvédelmi beavatkozást igénylő probléma. Nagy szükség lenne arra, hogy egyértelműen és világosan kimondjuk, bizonyítsuk: a gyermeknevelés, gondozás speciális ismereteket, felkészülést igényel szülők és szakemberek számára egyaránt, és az érzelmi komponens sem magától értetődő sok esetben. A gyerek elfogadását, személyiségének, egyéniségének tiszteltében tartását, a neveléshez szükséges érzelmi felkészültséget is el kell és el lehet sajátítani. Ehhez önismeretre és nyitottságra is szükség van. Nem szégyen és fogyatékosság ezen készségek nem ismerete, fejlesztésének szükségessége. Ez nem azt jelenti, hogy „professzionális szülőket” képezzünk, amiktől több szakember (pl. Somlai Péter, Virág György) tart.

Külön említést érdemel, hogy a szülői képességek, készségek megléte vagy hiánya nem elsősorban a szocio-ökonómiai státusszal van összefüggésben. Súlyos tévedés lenne azt állítani, hogy a szegénység, alacsony iskolázottság és társadalmi depriváció az elsődleges oka ennek. Nem kétséges, hogy ezekkel szorosan összefüggenek a fenti készségek, képességek, viselkedési minták, nevelési szokások, ugyanakkor legalább ilyen fontosságú az érzelmi érettség, egészséges személyiség, amit nem csak a fenti kritériumok határoznak meg. Éppen amiatt, hogy egyértelműen a szociális helyzettel kapcsolják össze a szülői érettséget, felkészültséget, nagyon sok olyan család marad segítség és ellátás nélkül, ahol a szolgáltatók, szakemberek nem feltételeznek ilyen hiányokat, illetve az adott környezetben még inkább stigmatizáló lenne segítséget kérni, elfogadni.

Más oldalról persze az is igaz, hogy a magasabb társadalmi státuszú családok könnyebben találnak fizetett és elfogadott szolgáltatást – pszichoterápia, családterápia –, így gondjaikkal kevésbé maradnak egyedül. A skandináv országok gyakorlatában a leginkább elterjedt és elfogadott mód a szülők nagy arányú bevonása a születést megelőző vagy közvetlenül követő időkben a szülői feladatokra való felkészülésre, illetve segítség kérésére. Finnországban, Svédországban a jövőbeni szülők 85%-a vállalkozik önként az ilyen programokban való részvételre, ami elsősorban a csoportos megbeszéléseket, ismeretek átadását, készségek elsajátítását, öngyógyító csoportok alakítását és működtetését jelenti. A kimaradó 15% nagy része feltehetően éppen egybeesik a leginkább problémás családokkal, amelyeknek társadalmi helyzetükből, tradícióikból, nyelvi, kommunikációs nehézségeikből adódóan nem választható, vagy nem kívánatos ez a forma.

Ahhoz, hogy mindezek elérhetőek legyenek, a gyerekes családok, a szakemberek, a közvélemény egyaránt, többféle módszerrel van szükség. Elengedhetetlen a jelenlegi struktúra, intézményhálózat, szakmai, szakmaközi kapcsolódás átgondolása, a kompetenciák, szükséges ismeretek, készségek összegyűjtése, a szakemberek és szolgáltatók bevonása, továbbképzések, újfajta képzések meghonosítása, azoknak a gondozási formáknak, szolgáltatásoknak a továbbgondolása, kialakítása, amelyek a kora gyermekkori óvodát megelőzően, majd az óvodában segítik a lemaradások megelőzését, korrekcióját és az iskoláskorra az iskolaérettség és a sikeres iskolai karrier elérését.

A hátrányos helyzetű gyerekek fejlődését kockázatos tényezők már a várandósság, a születés körül jelentkeznek: mivel a szülők betegebbek, körükben magasabb a koraszülések száma és nagyobb arányban jellemző az alacsony születési súly, több a nem tervezett, a nem – jól – gondozott terhességből születő gyerek. Mögötte gyakran gondozatlan terhesség, nem kívánt gyermek, valamint az ellátórendszer elérhetetlensége, vagy az adott területen kapacitáshiány, nem megfelelő ellátási színvonal húzódik meg. A szegényebb családok gyerekei ötéves korukra lényegesen elmaradnak

kognitív fejlődésükben kedvezőbb helyzetű társaikhoz képest. Ennek az elmaradásnak az oka nem az, hogy veleszületett képességeik rosszabbak, hanem az, hogy e képességek fejlődése nincs megfelelően ösztönözve a szülők korlátozott erőforrásai, a megélhetési nehézségeik okozta stressz és az otthoni környezet hiányosságai miatt. Egészségi és mentális fejlődésükben hátrányokat szenvedhetnek el. Ezek pedig szűkítik későbbi életlehetőségeiket, és a lemaradások halmozódnak, nehezen vagy egyáltalán nem kompenzálhatók. Iskolás kora a kedvezőtlen családi háttérből érkező gyerekek hátrányai már túl nagyok, de az is igaz, hogy az iskolarendszer nem ad megfelelő válaszokat e problémára. A nemzetközi kutatás és gyakorlat egyértelműen a kora gyermekkorra helyezi a súlyt: ebben az időszakban történhet meg a sikeres iskolakezdés alapozása. Ez jóval hatékonyabb és gazdaságosabb is, mint a későbbi felzárkóztatási, rehabilitációs erőfeszítések. A szükséges lépések:

- Korai egészségi és komplex fejlődési diagnózis, a fejlettségi állapotfelmérés hatékonyságának fokozása, a megkésett vagy eltérő fejlődés feltárása, az állapotnak megfelelő gondozás színvonalának javítása a védőnői, illetve speciális segítségnyújtás keretében.
- 0-3 (7) éveseknek és családjaiknak szóló programok elterjesztése, elsősorban a leghátrányosabb, szolgáltatáshiányos térségekben, a kora gyermekkori fejlesztés, tanítás érdekében.
- Új megközelítésű óvodai hálózat, módszertani központok kialakítása, elsősorban a (nagy)városi, óvodás korú, szegénységben élő gyerekek és szülei számára.
- A gyermekek napközbeni ellátásának (integrált) bővítése, rugalmasság és elérhetővé tétele.
- A kora gyermekkori készségfejlesztés módszerének széles körű alkalmazása, elterjesztése.

A PSZ Országos Óvodai Tagozatának véleménye

1. Az esélyegyenlőtlenség felszámolása, a tanulási hátrányok kiküszöbölése érdekében teljes körű s jól finanszírozott óvodai hálózatra lenne szükség.
 2. A jelenlegi helyzetben éppen ott kevés az óvodai férőhely, ahol a legmagasabb a hátrányos helyzetű családok száma (nyilván ott szegény az önkormányzat is).
 3. Pénzhiány miatt az önkormányzatok mulasztások törvénysértést követnek el: pl. kevés a szakképzett óvodapedagógus, nem az egész nyitvatartási időben foglalkozik a gyermekekkel, nincsenek segítséget nyújtó szakemberek.
 4. Logopédusra, fejlesztő pedagógusra, adott esetben gyógypedagógusra lenne szükség.
 5. Az óvodákban is legalább annyira fontos lenne gyermekvédelmi felelős alkalmazása (a jelenleg is adható órakedvezményt szinte sehol nem adják meg!), mint az iskolákban. Akkor ő tudná a gyermekvédelemmel, családsegítővel, gyámüggyel érdemben tartani a kapcsolatot.
 6. Csak ezeknek a feltételeknek a megléte esetén képzelhető el, hogy iskolába lépésig a szociális és tanulási hátrányok megszűnjenek, illetve legalább csökkenjenek.
 7. A sajátos nevelési igényű gyermekekkel való foglalkozás egy adott csoportban hasznos, de csak alacsonyabb létszámmal. Fontos, hogy ebben az esetben ne lehessen túllépni a max. létszámot (pl. két papíros gyerek 3-3 fő, ez esetben 21 gyermek lehetne csak a csoportban). A nevelési tanácsadók korai fejlesztőkkel való kapcsolattartása váljon komolyabbá.
 8. Ha a feltételek megvannak, a szakma magas színvonalra biztosítja a felzárkóztatást, de ehhez a rászoruló gyermekeknek már lehetőleg 3, de legkésőbb 4 éves koruktól óvodába kellene járniuk (pl. a gyermekvédelmi támogatást szigorúan csak az kaphassa meg, akinek gyermeke rendszeresen óvodába jár).
- A finanszírozásnak az a módja, amely az önkormányzatokat minél magasabb csoportlétszámmal ösztönzi, szembemegy az egyébként helyesen kitűzött célokkal, a gyermekek egyenlő esélyének garantálásával.

Az óvodai ellátottság regionális mutatói

Régió	Az intézmények száma						Index 2005/1990
	1990/1991	1999/2000	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	
Közép-Magyarország	954	982	991	995	1 001	996	1,04
Közép-Dunántúl	534	508	504	507	497	496	0,93
Nyugat-Dunántúl	527	540	542	549	542	538	1,02
Dél-Dunántúl	586	578	576	573	571	561	0,96
Észak-Magyarország	686	680	669	671	664	663	0,97
Észak-Alföld	768	714	713	710	710	707	0,92
Dél-Alföld	663	641	638	636	626	618	0,93
Összesen	4 718	4 643	4 633	4 641	4 611	4 579	0,97
	A csoportok száma						
Közép-Magyarország	4 037	4 060	4 192	3 974	3 975	3 941	0,98
Közép-Dunántúl	1 883	1 747	1 733	1 675	1 621	1 610	0,86
Nyugat-Dunántúl	1 608	1 534	1 508	1 484	1 440	1 420	0,88
Dél-Dunántúl	1 633	1 547	1 547	1 509	1 477	1 444	0,88
Észak-Magyarország	2 056	1 965	1 948	1 896	1 866	1 869	0,91
Észak-Alföld	2 639	2 474	2 484	2 432	2 424	2 388	0,90
Dél-Alföld	2 199	2 152	2 090	2 046	1 991	1 968	0,89
Összesen	16 055	15 479	15 502	15 016	14 794	14 640	0,91

HAZAI MOZAIK

Alulmotivált pedagógusok

Manapság az egészségügyi reform publicitása mellett eltörpül a pedagógusok egyre kilátástalanabb helyzete, csak annak van e berkekben hírértéke, ha egy pedagógus odaláncolja magát a tanári asztalhoz, vagy ad-abszurd tettelegességet követ el egy gyermek a tanító-nőjével szemben.

A cimbeli állítást, ha kérdő mondatá alakítjuk: nevezetesen, hogy miért alulmotiváltak a pedagógusok, térben és időben vissza kell nyúlni. Jelen sorok írója visszaemlékezve a '68-as tanterv megszületése előtti és utáni oktatási állapotokra, amikor is közakarát abban volt, hogy rendszerbe kell foglalni és törvényileg szabályozni az addigi rendezetlen állapotokat. No, itt korántsem a pedagógusi megbecsülésről volt szó – az mindig is hiányzott az aktuális hatalom kelléktárából –, hanem az átláthatóságról, követhetőségről, amihez igazodni lehetett.

Aztán tanterv tantervet követett, törvény törvényt, az iskolák adminisztratív terhei '86-ra olyan mértékben felduzzadtak – nem mellékesen az oktatás rovására –, hogy dr. Gázsó Ferenc miniszterhelyettesége idején, '87-ben törvény született az oktatás primátusáról, s minden más, nem az oktatással szorosan összefüggő dolgot – nagyon helyesen – le kellett „hámozni” az iskoláról.

A '89-ben bekövetkezett rendszerváltás sem hozott érdemi változást a pedagógusok munkájának megbecsülésében, mindössze verbálisan, főleg a helyi önkormányzati választások kampányfínisében „jó” eladható szlogen volt „a falu lámpása” meg egyéb hasonlóan definiálható kifejezés. Jól jellemzi a '90-től napjainkig tartó időszakot, hogy a politika igyekezett maga alá gyűrni az oktatást (minden család elérhető és megszólítható ezen keresztül), és „rátenyerelni”.

Üde színfolt volt 2004-ben az 50%-os béremelés, mely valamennyire kompenzálta az évtizedes igazságtalanságokat. Persze ez sem keltett osztatlan elismerést, főleg a gazdasági szféra, a versenyszféra és a közzgazdászok emlegetik társadalmilag defenzív hatását még a mai napig is. A kérészetletű pedagógusi helyzetjavulás nem járt más hozadékkal: a pedagógusok társadalmi elismerése, megbecsülése egy jottányit sem változott. Sőt, jöttek az egyre nagyobb számú törvények törvényt módosításainak törvényt módosításai, hogy már az oktatásban évtizedeket eltöltő jogászok is a fejük búbját vakargatják, s csak hümmögnek a kérdésekre.

Borítékolható, hogy ha a 3 600 körüli általános iskolában egy munkajogász alaposan átnézné a pedagógusok és technikai dolgozók alkalmazási feltételeit, kinevezési okmányait, személyi anyagait, valamint a 27 fajta iskolai szabályzatot és dokumentumot, óriási gondokat találna, s a perek tömege lehetne a bíróságokra rázúdítani. Kivételt képeznek azok a nagyvárosok, megyeszékhelyek és a főváros, ahol működnek oktatási vagy közművelődési osztályok, s megfelelő szakemberek kontrollálják e területeket. Csak megbecsülni lehet, ez jó esetben 2 000 intézményt jelenthet. A többi fölött ott lóg a Damoklész kardja, mint a minap az egyik nyugati határszélünk településének iskolája fölött, mikor elcsukló hangon felhívott az igazgató, hogy: „Holnap ügyvétségi ellenőrzést kapunk! Mit nézhetnek?” Fogalmam sincs – válaszoltam. Mint ahogy számtalan más iskola sem tudná, hasonló jellegű váratlan bejelentés kapcsán, hogy mihez nyúlhatnak.

De, sajnos jogosan, az iskolák úgy rettegnek az ellenőrzéstől, mint ördög a tömjéntől. Egyszerűen azért, mert nincs biztos vezérfonal: ami tegnap igaz volt, az mára már bizonytalan, s holnap pedig már az ellenkezője (pestiesen) a „tuti”. És akkor még nem beszélünk arról az egyéb jellegű, felesleges adminisztrációról, amely úgy rétegződik egymásra, mint a rakott palacsinta. Az egyik igazgatókollégám végső elkeseredésében nyomdafestéket nem tűró módon kifakadt, amikor számba vette a 27 karbantartandó szabályzat, személyi dokumentumok mellett azt a 16 félé adminisztrációs terhet, amellyel a legkülönbözőbb intézmények sújtják az iskolákat. Most már ott tartunk, hogy mindenre jut idő, csak az oktatásra-nevelésre nem.

Az egészségügyi reform publicitása mellett talán nem ártana az ót ejteni az egyre jobban alulmotivált pedagógusokról is, mert ha ez így folytatódik, a jövőre nézve megállíthatatlannak látszó folyamat semmi jóval nem kecsegtet. Apáczai Csere János szavaival élve: „... Senki az tudományban / felső polcra nem hág, / Ha az futó idővel / igen okosan nem él.”

Dr. Bartha Gyula ÁMK-igazgató, Acsa

Miért tüntettünk, miért tiltakozunk?

A történet, amiért mi jogos haragunkban összegyűltünk, nem most kezdődött. Bő évtizede, amikor az első szakközépiskolát bezárták, először akkor kellett volna idejönnünk. Másodszor akkor, amikor szétaprózták a szakképzést, és megengedték a munkaügyi központok, hogy hangyányi kis bt.-k és kft.-k „lakás-iskolákban”, kétségbe vonható szakmai színvonalon, drága pénzért, az államon és a tanulón élősködve szakmát oktassanak, miközben ott álltak a jól felszerelt iskolák, jól képzett tanárokkal, szakoktatókkal. **Nem a gyerek fogyott el a fővárosban, hanem kiszípkázták őket az állami oktatásból.** Gomba módra nőttek ki a földből az alapítványi iskolák. Ez ám az igazán jó üzlet! Megkapják az állami fejkvótát a diákjaik után, a szülők tandíjat fizetnek, és a főváros is jelentős összegekkel támogatja őket. Ma már csaknem 300 alapítványi iskola oktathatja az OKJ-s szakmákat. **Nagy, zsíros üzletté vált az oktatás!**

Hiányzott belőlünk a szolidaritás vagy nem vettük észre, hogy ez hová vezet? A főváros néhány éve egyre kevesebb osztály beiskolázását engedi meg! Kiket lassú halálra ítélték, mint pl. a nagy múltú Ihász Dániel Szakközépiskolát, minket pedig gyors halálra.

Távol álljon tőlünk, hogy azt mondjuk: bárki is **valótlanúságot állít** velünk, a bezárásra ítélt húsz iskolával kapcsolatban. Churchill mondása, miszerint „*csak azt a statisztikát hiszem el, amit magam hamisítottam*” mosolyt fakasztana, ha nem lenne helyzetünk ilyen tragikus. Kevés kivétellel felelnek meg a valóságnak a bezárás (reform?) indokál szolgáló adatok a kihasználtságról, az egy tanárra jutó diáklétszámról, az épületek állapotáról. Az esetek többségében a befogadó iskolákba be se férnénk, és ez teszi nyilvánvalóvá a szándékot: **jól működő, patinás intézményeket akarnak egy tollvonással eltüntetni a közoktatásból.**

Sírjunk-e vagy nevéssünk azon, amit a **TISZK-ekről** állítanak? Mi, a Pedagógusok Szakszervezete Szakoktatási Bizottságának segítségével **valóban** utánajártunk annak, hogy Nyugat-Európában (Franciaországban, Németországban) **nem** működnek ezek a szakképző intézmények. És utánajártunk annak is, hogy az EU **nem** a mammut-szakképzőkre adja a pénzt, hanem épp ellenkezőleg, a valódi szakoktatásra. Egyre több szakközépiszkola meri megfogalmazni most már azt is, hogy **nincs szükségünk a TISZK-ekre**: iskoláinkban rendelkezésre állnak a jól képzett tanárok, eszközök, gyakorlati munkahelyek: a Soósok ott van a szőlészete, pincéi, a kereskedőtanulók áruházakba járhatnak gyakorlatra, az egészségügyiek kórházakba, a Kolosnak 740 milliót érő, mint a műhelyei, gyakorlati munkahelyei vannak, az Irinyi droglaborjának leszerelése annyiba kerül, hogy abból egy évig finanszírozni lehetne a bezárásra ítélt iskolák fűtési-számláit. **Hát akkor miről is van szó?** A legfájóbb az, hogy már azt is elismerték, hogy Magyarországon még **nem működnek** a TISZK-ek. Nem kell ahhoz nekünk az átvett egyetemek példáit megnézni, hogy tudjuk: az állam kihátrál majd a TISZK-ek támogatásából, és nem fogják megkapni az EU-s pénzeket sem.

Azt mondják, hogy mi **munkanélkülieket** képezünk. Ez egyrészt nem igaz, mert mi nyomkövetést folytatunk, és nincsenek munkanélküli gyerekeink! Ha pedig igaz, akkor bizony hatványozottan igaz lesz ez a TISZK-ekben végzetekre, gimnáziumokra, főiskolákra és egyetemekre is. A mi történetünk nem arról szól, hogy a „régie undokak” helyét átvették az „új undokak”, és a hivatali arrogancia, a szándékos megtevesztés, a hatalom pökhendiségének „**új generációja**” uralja a terepet. Nekünk velük már nincs semmi dolgunk, nincs velük tárgyalni, pörölnivalónk.

Mi máshová fordulunk, mert úgy gondoljuk, nem kerülheti meg az állam, a Munkaügyi Minisztérium és a szakminisztériumok a rájuk háruló felelősség kérdését! Látniuk kell, hogy a főváros rossz gazda. **Nagyon rossz gazda!** A Fővárosi Közgyűlés egyet tehet: lesöpri az asztalról a törvénytelenések miatt ezt az egész koncepciót. Ha nem, akkor mi, és velünk együtt a szakképzés elpusztul, megsemmisül. Vagy pedig új fenntartót keresünk magunknak a túlélés, áttelelés időszakára.

Mindezekért javasoljuk: a szakközépiszkolai képzés időtartamának felülvizsgálatát; a hibás törvények módosítását; az

elaprózott szakképzés, szakképzőhelyek működésének azonnali felülvizsgálatát, az ott tanulók visszairányítását a szakképzési rendszerbe; az állam, az érintett minisztériumok bevonásával a szakoktatás, a nagy múltú intézmények és oktató-nevelő közösségek megmentését.

Követeljük: az iskolabezárások alapjául szolgáló hamis és manipulált statisztikai adatok visszavonását, korrigálását; a beiskolázási időszakban okozott károk helyrehozatalát; a törvénytelen iskolabezárások azonnali leállítását!

Dr. Pécsi Ágnes tanár, PSZ-titkár, Lengyel Gyula Szakközépiskola

Utóirat. Budapest Főváros Önkormányzata 2007. április 26-i közgyűlési előterjesztésében az értékesítendő iskolaépületek között új ötletként megjelent a valószínűleg legnagyobb értékű: egy hatalmas telken fekvő (6791 m²), körpanorámás Bláthy Ottó Titusz Szakképző Intézmény is, melyre a márciusi előterjesztésben még egyetlen mondat sem vonatkozott. Az ingatlan 1967-ben épült, kétszobás, összkomfortos, különálló családi házas bentlakó hivatalsegédi lakással - s mindez a III., Szépvölgyi úton, csodálatos gondozott kertben, óriási érték! Micsoda luxus középiskolás gyerekeknek, nemde? Nosza, értékesítsük – gondolhatták az illetékesek. A dolog pikantériája, úgy is mondhatjuk, hogy törvénytelenége, hogy a közgyűlésen jelenlévő MSZP-SZDSZ koalíció az MDF-fel együtt, egy „tömbben” valamennyi iskola beolvasztását megszavazta. Minden iskola alapító okiratának más-más a tartalma, szóba sem kerültek, noha – tudomásunk szerint – az egyenkénti, iskolánkénti szavazást a törvényesség megkövetelte volna. Vajon miért?! A közgyűlési döntés előkészítetlensége rányomja bélyegét az „átszervezés” egész folyamatra, a döntések rendre megelőzik a valós helyzet megismerését. Ebből ered egyes intézmények költözési időpontjának egy-két évvel történő eltolása, mely számunkra legfeljebb annyit jelent, ki tölt hosszabb időt a siralomházban. (Valójában azért történt ez, mert helyhiány miatt nem tudták volna elhelyezni a tanulókat a már „megszavazott” intézményben.)

Érdekes adalék az összevonas megalapozottságához, hogy 619 álláshelyből a betöltött álláshelyek száma 381. Az előterjesztés 1. sz. melléklete, (amely a kitöltött adatlapok összesítését tartalmazza, kimutatva a munkaviszony-megszüntetések anyagi vonzatait is) szerint a munkaviszony-megszüntetések összesen 394 főt érintenének. Nem érthető, hogy a betöltött 381 álláshelyről hogyan lehet 394 fő munkaviszonyát megszüntetni? *Jurcsó Istvánné titkár*

Vita az Élet és Irodalom hasábjain

A haspóli pedagógiája (Élet és Irodalom 2007. április 20.) – A Pedagógusok Szakszervezetének vezetősége egy listát köröztet az iskolákban, amely a pálya presztízsgondjairól szól, s több mint félszáz közoktatási problémát sorol. Nem kímél semmilyen csoportot, ráhúzza a vizes lepedőt gyerekekre, szülőre, pedagógusra, államra, fenntartóra (a szakmai szakszervezetekről persze nem esik szó).

A vázlatosan sorolt félmondatoknak akár mindegyikéről hosszan lehetne vitázni, de hogy mennyire hevenyészett az anyag, arra csak egy-két példát hozok. A gyerekeknél első főbűnként a neveltség hiányát említi. Zárójelben hozzát teszi, hogy a jó képességűeknél is. Mintha a neveltség (viselkedés, erkölcs stb.) a képesség függvénye lenne. Másutt veszi a bátorságot, és gyengébb gyerekegyet emleget kortünetként.

A vitaanyag színvonalát minősíti, hogy amikor a pedagóguskollégák közötti gondokról szól, a következő sorral nyit: nem az iskolához illő öltözködés (haspóli stb.).

Végül is, ha a magyar közoktatásügy egyik fő problémájának néhány tanárnő haspólioviseletét tartják hangadó pedagógusok, akkor tényleg baj lehet a kréta körül.

Haspóli és/vagy pedagógia (Élet és Irodalom 2007. május 4.) – Az Élet és Irodalom 2007. 04. 20-i számának Páratlan oldalán „A haspóli pedagógiája” (aláírás: jeneigy) című írás hevenyészettnek minősíti a Pedagógusok Szakszervezetének problémalistáját. A problémalista (megtekinthető: www.pedagogusok.hu/ Lista pályánk presztízsgondjairól) nem hevenyészett, csak nem tudományos; úgy készült, hogy szakmai előtanulmányok nélkül is érthető legyen. Minden sorát külön tanulmányban lehetne kifejteni, de akkora anyagot kellett készíteni (1 oldal), amekkorát feltehetőleg sokan hajlandóak elolvasni. Nem kutatók, szociológusok írták, hanem pedagógusok. A felsorolt problémák különböző súlyúak, a megfogalmazások a tanári szobák szóhasználatát tükrözik; vitathatók és vitatandók is.

Ami nem vitatható: e problémák meglete.

A haspóli stb. Természetesen csak jelkép: azt tartalmazza, hogy a pedagógus bizonyos értékrendet képvisel, és ezt valamilyen módon a munkahelyi (!) öltözködésével is kifejezi. Mint mondjuk egy önkormányzati tisztviselő (ez is vitatható).

A szakmai szakszervezeteknek is megvan a maguk baja, de ezzel együtt is az egyik fő dolguk bizonyosan az, hogy fölhívják a figyelmet a szakma által tapasztalt gondokra – mindannyiunk érdekében.

Bán Mihály, a PSZ Veszprém városi és körzeti titkára

Közoktatási vezető szakirányú továbbképzés PSZ-tagoknak, tisztségviselőknek

A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (BMGE) Pedagógiai Tanszéke a 2007/2008-as tanévben is indítja a **KÖZOKTATÁSI VEZETŐ** szakirányú továbbképzést. Ez a PSZ és a tanszék megállapodása alapján **érdekvédelmi-szakszervezeti kiegészítő képzéssel** bővült. Ezáltal a hallgatók 4 féléven át egyebek mellett az érdekvédelmi-szakszervezeti ismeretek tantárgyat is tanulják. A jelentkezés határideje: **2007. június 15.** (Jelentkezési lapok a PSZ Országos Irodájától igényelhetők, illetve honlapunkról – www.pedagogusok.hu - letölthetők.)

A felvételi beszélgetés és a beiratkozás ideje: **2007. július 2-3.** Pótbeiratkozás: **augusztus utolsó hetében.**

A képzés célja felkészítést nyújtani:

- a közoktatás különböző szintű vezető munkaköreiben, tisztségeiben dolgozók számára feladatuk szakszerű ellátásához (ilyenek: az iskolák, nevelési intézmények igazgatói, igazgatóhelyettesei, szakmai munkaközösség-vezetői, a *PSZ tisztségviselői*, a szaktanácsadók, szakértők, a szakképzés tovább- és átképzési intézményeinek vezető munkatársai, az önkormányzatok polgármesteri hivatalainak a közoktatással kapcsolatos munkaköreit betöltők);

- valamint a pedagógus-szakvizsga letételéhez, azaz hogy a pedagógus-munkakör betöltésére jogosult, felsőfokú iskolai végzettséggel és szakképzettséggel rendelkezők a közoktatási törvényben szabályozott szakvizsgát e képzés keretében teljesítsék, s egyúttal eleget tegyenek a pedagógus-munkakörökre előírt hétévenkénti továbbképzés követelményeinek is.

Az érdekvédelmi-szakszervezeti ismeretekkel kiegészített közoktatási vezető-képzésben az vehet részt, aki egyetemen vagy főiskolán szerzett pedagógus-oklevéllel, és legalább 3 éves pedagógusi gyakorlattal rendelkezik, s tagja a Pedagógusok Szakszervezetének.

A kétéves (4 szemeszteres) képzést záróvizsga követi. Ennek, valamint a diplomamunka megvédésének alapján a végzettek **közoktatási vezetői szakirányú oklevelet kapnak, amely egyben pedagógus-szakvizsgát is jelent. Az érdekvédelmi szakszervezeti vizsgák letétele esetén ez kiegészül szakszervezeti vezetői oklevéllel.** A kiadott oklevél a végzetek alapidplomájára épül, és azzal azonos szintű (egyetemi vagy főiskolai). *A pedagógus-szakvizsga teljesítésével magasabb fizetési osztályba kell sorolni a pedagógust!*

Egy hallgató költsége félévenként 100.000 Ft, amely fedezhető a pedagógus-szakvizsga és -továbbképzés céljára biztosított normatív támogatásból. (Ebbe beletartozik az oktatási, az adminisztrációs, a tananyagcsomag és a bentlakásos hétfévi tréning valamennyi költsége.)

További információ: *PSZ Országos Iroda* (1068 Bp., Városligeti fasor 10., Tel./fax: 322-8464; Internet: www.pedagogusok.hu).

A FOGLALKOZTATÁS NÖVELÉSE NEM LEHETSÉGES A KÖZOKTATÁS ÁTFOGÓ MEGÚJÍTÁSA NÉLKÜL

Részletek Csapó Benő-Fazekas Károly-Kertesi Gábor-Köllő János-Varga Júlia tanulmányából

A Magyar Tudományos Akadémia Munkatudományi Bizottsága 2007. május 9-i ülésén tűzte napirendjére a tanulmány megvitatását, amelyen részt vett Árok Antal, a PSZ alelnöke, az oktatási kerekasztal tagja. Olvasóink, kollégáink megkülönböztetett figyelmébe ajánljuk a szerzők megállapításait, következtetéseit. Reméljük, hogy többen tollat is ragadnak, hogy megírják véleményüket, javaslataikat. Ezeket szerkesztőségünk címére (1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Fax: 06-1-322-8464, e-mail: psz@internet.hu) küldjék el.

Valószínűleg mindenki egyetért abban, hogy Magyarországon emelni kellene a foglalkoztatás szintjét. Ez olyan célnak látszik, amelynek elérése csak jót hozhat, annak is, aki most munka nélkül van, és annak is, aki a munkanélkülit (korai nyugdíjast, évek óta gyeseen lévő, közmunkást) most "eltartja". Ez azonban, sajnos, nincs így. A magyar foglalkoztatási szint nem növelhető érdemben a képzetlen munkaerő álláshoz jutási esélyeinek radikális javítása, hosszabb távon pedig a közoktatás rendszerének mélyreható átalakítása nélkül. Egy ezt célzó, átfogó program középosztályi érdeket sért - a vállalkozóktól, a képzetesebb rétegektől, a jobb iskoláktól csoportosítva át eszközöket az iskolázatlan munkaerő, illetve a nehezen képezhető gyerekek és tanáraik támogatására -, és ezért nem is viheto végbe az ilyen sérelmeken felülemelkedő, a baj súlyosságának felismeréséből megszülető politikai konszenzus nélkül. Keresve sem találunk alkalmasabb pillanatot a pártok közötti egyetértés sürgetésére a mostaninál, ez azonban nem lehet akadály annak, hogy - minimális programként - józan párbeszéd bontakozék ki egy súlyos problémáról a párbeszédre hajlandó felek között.

A probléma lényege az, hogy a magyar foglalkoztatási szint nem "általában" alacsony. A középiskolát és főiskolát-egyetemet végzettek nagyjából a fejlett piacgazdaságokban megfigyelt átlaggal egyező mértékben találunk munkát. Az OECD-átlaghoz viszonyított közel tíz százalékos lemaradásunk zöme abból adódik, hogy a nyolc osztályt vagy azt sem végzettek foglalkoztatása húsz százalékkal alacsonyabb a hasonló iskolázottságú nyugati társaikhoz képest. Ez olyan mértékű lemaradás, amely az általános iskolát végzettek viszonylag alacsony, harminc százalék körüli aránya ellenére is meghatározó módon befolyásolja az ország egészének munkaerőpiaci teljesítményét.

Nem magyar sajátosságról és nem "roma problémáról" van szó: a képzetlen munkaerő foglalkoztatása az egész kelet-közép-európai régióban hasonlóan alacsony, olyan országokban is, ahol gyakorlatilag nem élnek romák. Magyarországon 570 ezer általános iskolát vagy azt sem végzett, a nyugdíjkorhatárt még el nem ért, nem foglalkoztatott felnőtt él, közöttük a romák aránya nem haladhatja meg a harminc százalékot.

A problémát belátható időn belül nem fogja megoldani a magas szintű középiskolai beiskolázás és az alacsonyan képzettek kioregése a munkavállalási korból. A népesség iskolázottsági szerkezete csak lassan, nagy tehetetlenséggel képes módosulni, a középiskolai lemorzsolódás pedig bőségesen gondoskodik a rosszul képzett munkaerő utánpótlásáról. A mai húszévesek mintegy ötöde továbbra is nyolc vagy annál is kevesebb osztály elvégzésével hagyja el az iskolarendszert. Összességében, az előrejelzések szerint 2015-ig a 0-8 osztályt végzett népesség részaránya nem csökken majd huszonöt százalék alá. Ha csak a népesség iskolázottsága változik, az iskolázottság szerinti foglalkoztatási arányok azonban nem módosulnak, a tíz százalék körüli foglalkoztatási lemaradásunkból tíz év alatt legfeljebb másfél százaléknit hozhatunk be!

Az, hogy egy széles társadalmi réteg példátlan mértékű marginalizálódása nem veszélyezteti az ország nyugalmát, nagyrészt azoknak az intézményeknek köszönhető (és ez magyar sajátosság!), melyek eltüntetik a nyílt munkanélküliséget: a korai nyugdíjnak, a egyesnek, az önkormányzati "jóléti gazdaságoknak" (rendszeres szociális segély és közmunkák) és persze az informális gazdaságnak, ahol a képzetlenek hébe-hóba munkához jutnak. Ez utóbbi jelentőségét azonban nem tanácsos eltúlozni: mára a hivatalos, regisztrált munka-

hely hiánya a szegénység legfontosabb okává vált. Ezen nem változtat az, hogy az érintettek egy része kisebb-nagyobb rendszerességgel alkalmi munkát végez. A tartós inaktivitás - ami nem elszigetelt egyéneket, hanem kisebb-nagyobb közösségeket jellemez - olyan megélhetési stratégiát és e stratégiát megerősítő szubkultúrát hoz létre, amely egyenesen vezeti e rétegek gyermekeit a leggyengébb iskolákba, és onnan a munkátlanlanság világába.

Ennek a rossz körnek a megtörése nélkül az aggregált foglalkoztatás nem tud érdemben növekedni. A problémák okai a rendszerváltás előtti időkre nyúlnak vissza. A szocializmus, az alkalmazott technológiáknak megfelelően egyszerű kétkézi munkára képzett nagy tömegeket, nem csak az általános iskolában, hanem a középfokú oktatás nagyjából felét kitevő szakmunkásképzésben is. Az írás-olvasási ismeretek és a rájuk épülő készségek - kommunikáció, kooperáció, önálló problémaértelmezés - hiánya akkor még nem tűnt fel, de amint a rendszerváltást követően megjelentek a munkaerővel szembeni magasabb elvárások, az alapvető készségek fejletlensége e rétegek foglalkoztatásának súlyos akadályává vált. Az egyre kisebb számban megmaradt kétkézi munkahelyeket az elmúlt 15 évben zömmel szakmunkás képzettségűek foglalták el, a képzetlen munkások bérszintjén. Ennek a kizorítási folyamatnak a fő oka az, hogy a szakmunkás végzettségű, érettségivel nem rendelkező munkavállalók gyakran maguk sem rendelkeznek a terciér szektorban és a modern gyáripárban jól értékesíthető készségekkel, így az egyszerű foglalkozásokban általában támasztott verseny az általános iskolát vagy azt sem végzettek példátlan mértékű kizorulásához vezetett.

A foglalkozások listája nem sokat változott az elmúlt tizenöt évben, a munka tartalma azonban igen. Egy tehergépkocsi-vezető dolga húsz éve nagyjából abban állt, hogy elkormányozza a járművét A-ból B-be. Ma a sofőr számlát kezel, bizonylatokat tölt ki, útvonalat tervez, más társadalmi állású partnerekkel kommunikál, gyakran önállóan gondoskodik a teherautó karbantartásáról, intézi járműve hitelügyeit. Foglalkozások sokasága - a fényképezéstől az alkalmazott grafikaiig - számítógépes munkahellyé vált, ami már csak az állandóan változó hardver- és szoftverkönyezet változása miatt is bonyolult adaptációs készségeket igényel. Az az iskolarendszer, amely nem képes az adaptációhoz, a folyamatos megújuláshoz szükséges tudással felruházni a végzettjeit - már az alapszinten is - maga termeli a jövő munkanélkülijeit.

Írásunk azokra az iskolai és iskola előtti reformokra koncentrál, melyek nélkül nehezen képzelhető el a kibontakozás hosszabb távon. Nem beszélünk azokról a tennivalókról, amelyek a rosszul képzett felnőtt népesség foglalkoztatását növelhetnék itt és most. Arról, hogy célszerű lenne következetesen átalakítani a jóléti rendszert, amely ma a piacról való kivonulást ösztönzi, ahelyett, hogy az álláskeresőt támogatná a mainál bőkezűbben, a mainál szeleesebb körben. Nem beszélünk a felnőttképzés arányainak megváltoztatásáról, annak az állapotnak a felszámolásáról, hogy míg a diplomások az EU-átlag szintjén részesülnek átképzésben, az arány az általános iskolát végzeteknél az EU-átlag negyedét sem éri el. Nem tárgyaljuk, mekkora hibának tartjuk a 2001 óta folytatott minimálbér-politikát, amely sok ezernyi összeszerelő és gépkezelő munkahelyet sodort veszélybe - az egyetlen foglalkozási csoportot, ahol a nyolc osztályt végzettek foglalkoztatása növekedett az elmúlt tíz évben. Nem érintjük a falusi lakosok közlekedési problémájának súlyos megoldatlanságát, pedig fontos lenne

biztosítani, hogy a rosszul képzett falusiak eljuthassanak a városi (ha csak az van: összeszerelői, gépkezelői) munkahelyekre, és hogy a gyermekeiket bölcsődébe, óvodába helyezhessék el. Azért koncentrálnak az oktatás kérdéseire, mert tartós megoldást csak a közoktatás megújításától remélhetünk.

A magyar közoktatás megoldatlan problémái

A magyar közoktatás legsúlyosabb problémája, hogy nem tud mit kezdeni a szegény ember gyerekével. A fejlett OECD-országok sorában Magyarország az a hely, ahol a szülők iskolai végzettsége és társadalmi státusa a legnagyobb mértékben meghatározza a gyermekek iskolai teljesítményeit. Alacsony iskolai végzettségű szülők gyermekei tízezer számban nem képesek birtokba venni az írásbeliség alapelemeit, és elsajátítani a későbbi munkaerőpiaci boldogulásuk minimális feltételül szolgáló alapkészségeket. Ez a súlyos probléma évről évre, minden belépő új évfolyamon legalább húszezer gyereket érint. Az olvasás és a szövegértés - mely minden tudásunk alapja - számukra teljesen ismeretlen és idegen világ.

Mindebben jelentős szerepet játszik a rendszerváltás maradandó sokkjá. A tartós állástalanságba és szegénységbe süllyedt családok - megfelelő anyagi és humán erőforrások híján - még a korábnál is kevésbé képesek átadni gyermekeiknek mindazokat a készségeket, amelyek iskoláskorukban a sikeres iskolai pályafutás zálogai lehetnek. A szegény családok gyermekei így már 6-7 éves korukra olyan óriási hátrányokat halmoznak fel, melyeket egy igen korszerű oktatási rendszer tudna csak ellensúlyozni. A szóban forgó feladattal azonban a magyar közoktatásnak nem sikerült megbirkóznia. A hazai pedagógia és tanárképzés, tartalmát és módszereit tekintve, évtizedekkel van elmaradva mindattól, ami a modern oktatástudomány forradalmian új eredményei alapján elvárható volna, és amely felé a világ progresszív oktatási rendszerei (a finn, a svéd, a dél-koreai vagy a japán) már több évtizede tartanak. Tanáraink többsége nincs felkészítve arra, hogyan kell személyre szabott módon oktatni a sokféle különböző családi háttérű, egyedi fejlődési pályát befutó tanulót, különösképpen arra nem, miképp lehet a szükséges minimumra megtanítani az elszegényedett társadalmi rétegek gyakran súlyos tanulási nehézségekkel küszködő gyermekeit.

Magyarországon nem vert gyökeret az a fontos felismerés, hogy az iskolai kudarcok megelőzésének legmegfelelőbb eszköze a lemaradással küszködő gyermekek kora gyermekkori - iskoláskor előtti, vagy az iskola kezdő szakaszára eső - fejlesztése. Alig esik szó azokról - a modern közgazdasági szakirodalomban egyre nagyobb számban fellelhető - számításokról, amelyek egyértelműen bizonyították, hogy a kompetens kora gyermekkori fejlesztés a jelenleg elgondolható leghatékonyabb közösségi beruházás: társadalmi megtérülési rátája messze felülmúlja a több mint egy évtizede a politika fókuszában levő infrastruktúra-fejlesztési programokét (az autópálya-építésekét, a kis- és középvállalatok támogatását, a mezőgazdasági programokét és egyebekét).

Miközben a fejlett világban nagyjából az utóbbi fél évtizedben kezdték tömegmértékben megszervezni a szegény családok 0-6 éves gyermekeinek nyújtott készségfejlesztő pedagógiai programokat, és ezzel párhuzamosan kiépíteni az ezeknek a programoknak a működtetéséhez elengedhetetlenül szükséges tudásbázist, addig Magyarország még 2006-ban is csak ott tart, hogy néhány terepen és igen mostoha anyagi körülmények között folytat ilyesfajta kísérleteket. Arról pedig, hogy kora gyermekkori készségfejlesztés számottevő szakmai felkészültséget igénylő munka, melynek elsajátítására ma Magyarországon nem áll rendelkezésre megfelelő számú és minőségű képzőhely, szó sem esik. Arról sem beszél senki, hogy ezt talán orvosolni lehetne, ha ebből a célból széles körű és szoros együttműködés épülne ki az ehhez szükséges tudásbázissal rendelkező fejlettebb országokkal.

A szegény ember gyerekének oktatási esélyeit alapjaiban ássa alá a magyar közoktatás szélsőséges szelektivitása. Magyarország

egyike a világ azon országainak, ahol iskola- és osztályszinten a leginkább elkülönülnek egymástól a könnyen tanítható, jó képességű, középosztálybeli gyerekek, illetve a tanulási nehézségekkel küszködő, nehezebben tanítható, szegény és iskolázatlan családokból származó gyerekek. Amint azt már több nemzetközi összehasonlító felmérés is megmutatta, ma a magyar a világ egyik legszegregáltabb iskolarendszere. A tanulási problémákkal küszködő gyermekek egy iskolában, illetve egy osztályteremben való összeszűritése több oknál fogva is odavezet, hogy a szegregált módon oktatott gyermekek számára juttatott iskolai szolgáltatások minősége leromlik.

Az egyik tényező a kortárs csoport hatása: jelentős mértékben befolyásolják a gyermekek motiváltságát a többiek valós vagy vélt elvárásai. A tartós iskolai frusztrációt csoportélményként megtapasztaló tanulók körében kialakulnak az iskolaellenes, tanulásellenes szubkultúrák. A serdülőkorú ilyen közegben megélt fiataloknál olyan személyiségvonások alakulnak ki, amelyeket később már szinte lehetetlen megváltoztatni. A jövőkép nélküli, küzdésre képtelen, motiválatlan tanulók halmozódása egyes iskolákban, bizonyos iskolatípusokban kezelhetetlenné teszi a problémát.

További súlyos probléma, hogy a hátrányos helyzetű, nehezen tanítható gyermekek arányának növekedésével elfogynak az iskolákból az eredményesebb pedagógusok, meredeken romlik az oktatás színvonala. Ennek az az oka, hogy a tanulási nehézségekkel küzdő diákokkal nehezebb, költségesebb foglalkozni, és ezeket a többletköltségeket az iskolarendszeren belüli ösztönzők Magyarországon sem térítik meg. A szegregált, "rossz" helyeken így kevésbé éri meg foglalkozni a tanulókkal, az esetleges eredmények ugyanis soha nem látványosak. Ennek következtében az eredményesebb és jobb alkupozíciókkal rendelkező pedagógusok jobb iskolákba, jobb csoportokhoz kerülnek. Mindez súlyos következményekkel jár, hiszen - mint azt a legújabb kutatási eredmények igazolják - a tanár munkájának minősége meghatározó jelentőségű a tanulók, különösen a hátrányos helyzetű tanulók fejlődése szempontjából. A szegregált iskolarendszerben épp azok férnek hozzá a legkevésbé a minőségi pedagógiai szolgáltatásokhoz, akiknek a legnagyobb szükségük volna erre. A szegregáció felszámolása és a hatékony oktatás biztosítása a szegény családok gyermekei számára az iskolarendszer minden stádiumában kulcsfontosságú, hiszen - mint azt a nemzetközi tapasztalatok világosan mutatják - a kora gyermekkori fejlesztő beavatkozások hatása elenyészik, ha nem követi őket megfelelő minőségű iskolai oktatás.

A jelenlegi közoktatás-finanszírozási rendszer lehetetlenné teszi, hogy a szegény családok gyermekei minőségi oktatásban részesüljenek. A hátrányos helyzetű, középiskolába-egyetemre nem kerülő diákok jellemzően olyan iskolákba járnak, ahol az iskolafenntartó önkormányzatok jövedelme, jövedelemtermelő képessége az átlagnál alacsonyabb, és - mint több empirikus kutatás is kimutatta - Magyarországon az önkormányzatok jövedelemtermelő képessége és az oktatási kiadások szintje között igen szoros összefüggés mutatható ki, ezért a szegény településeken az oktatási kiadások szintje is alacsony. Az oktatási kiadások alacsony szintje miatt pedig a felkészültebb, jobb választási lehetőségekkel rendelkező pedagógusok elkerülik ezeket az iskolákat. Nem csak kistélepülési problémáról van szó, az átlagos magyar önkormányzatokra általában érvényesek ezek az összefüggések. A területi egyenlőtlenségek csökkentésére hivatott - "normatív" finanszírozási - kiegyenlítő eszközök alkalmazása nem járt eredménnyel, és hasonlóképpen nem voltak eredményesek az egy-egy konkrét feladathoz rendelt célzott támogatások sem, mivel az önkormányzatok általában ezekkel az összegekkel arányosan csökkentették iskoláik támogatását, és így a kiadások szintje nem változott.

PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE

Az oktatási ágazatban dolgozók országos és európai uniós hatáskörű, reprezentatív érdekvédelmi szervezete. Demokratikus működés, szolidaritás, munkavállalói érdekek képviselése, érvényesítése, széles körű szolgáltatások, segítség a rászorulóknak.

SZOKATLAN MEGOLDÁS

A Fertő-tó partján, a 85-ös út mentén varázslatos környezetben, gazdag történelmi múltú falu rejtőzik; Fertőszéplak. Az 1250-es első írásos említés óta folyamatosan lakott település. Ma 1180-an élnek itt, dolgoznak a helyi vállalkozóknál, a közeli Sopronban, vagy Ausztriában. Van iskolája (a Széchenyi Ferenc ÁMK) több mint 130 tanulóval (12 pedagógussal, 80%-os szakosellátottsággal), óvodája, könyvtára, Teleháza, gyógyszertára, orvosi rendelője, postája és falumúzeuma. A portalanított utak, betonjárdák, gondozott épületek módos településről árulkodnak, s arról, hogy az itt élők szeretik, megbecsülik otthonukat: ragaszkodnak az elődeik és maguk teremtetten világhoz, értékekhez.

Érthető tehát a falu lázas kiutkeresése, amikor (a 2006. évi LXXI. tv. 5. §-ával megállapított Köznevelési törvény 26. §-a értelmében) 2006 augusztusában nyilvánvalóvá vált: el kell búcsúzni önálló, nem oly régen bővített iskolájuktól. Az ok, hogy a 2006/2007-es tanévben a 7. évfolyamon a 15 fős minimális létszám helyett csupán 7 gyerek kezdte volna a tanévet. Megoldást az önkormányzati testületi ülések, a falugyűlés, az iskola különlegességet kínáló helyi tanterve sem hoztak. Végül *Bozsvári István* polgármester ötlete vezetett eredményre. Az idea lényege az volt, hogy ha itt nincs elég tanuló, akkor olyan családok letelepedését kell elősegíteni, akik „rendelkeznek” a megfelelő életkorú gyerekekkel. Elképzelésüket azzal tették vonzóvá, hogy a többgyermekes családok számára ingyenes új sorházas lakhatást – a későbbiekben megszerezhető tulajdonjogot – és a településen megközelíthető munkalehetőséget kínáltak. A pályázatra jelentkező 75 családból végül 10 lett 19 iskoláskorú gyermekkel tagja a helyi közösségnek 2006 októberében. A házakhoz a telket az önkormányzat adta, az építendő az egyik fertőszéplaki kft. Az önkormányzat ösztönöz, a lakások elkészültéig az albérleti díjat részben fizeti, azt követően pedig a ház ingyenes használatát garantálja új polgárainak mindaddig, amíg gyermekeik a helyi iskola tanulói.

A közösség iskolafenntartó akaratának tehát sikerült érvényt szerezni. Az ország legkülönbözőbb helyeiről (Szentés, Záhony, Füzesabony, Miskolc, Kecskemét, Debrecen) érkezett tizenkilenc új tanuló lassan befejezi az első közös tanévet. *Fejes Zoltánné*, az iskola igazgatója a 2006. szeptember 29-i érkezés óta megtett utat szépnek, gyermeket és felnőttest, tanulót és pedagógust egyaránt próbára tevőnek tartja. Hiszen a gyermekek más-más tudásszinttel, hozott szokás-

renddel, magatartási normával érkeztek. A hetedik osztályba 10 új tanuló jött. Az ismeretek pótlása, a megközelítően azonos szintek kialakítása, az osztályközösség újraépítése, az új környezetbe való integráció segítése személyre szabottan kell, kellett hogy történjen. Ez megkezdett, de még sokáig befejezettnek nem tekinthető folyamat. Erről az igazgató a következőket mondta: „– Tudom és vallom, és minden kollégám nevében mondom, hogy számunkra nem munkaidő van, hanem feladat.” S ebbe bele kell hogy tartozzék az iskolát, környezetet, barátokat váltó kiskamaszok „lelki tuskéinek” eltávolítása is, esetenként a szülők eligazodásának segítése, a helyiek közötti szoros kötődés oldása. Hiszen köztudott, hogy az itt élők az országhatár közelsége miatt hosszú éveken át meglehetősen elzárt életet éltek. Érthető tehát, hogy gyermek és felnőtt esetében egyaránt több odafigyelést, több energiát követel az új helyzet.

Az igazgató szerint azonban a közös hétköznapiak, az együttes ünnepek, a holnapért tett erőfeszítések már a közös sikert szolgálják. Ennek szép példaként említi: örömként és elismerésre méltó eredményként, hogy a megyében található nyolc, Széchenyi (Széchenyi) nevet viselő iskola történelmi vetélkedője nyertes csoportjának legeredményesebb tagja éppen egy új kislány lett. „A közös jövő megvalósításához – fogalmazott az igazgató – pedagógiai elhivatottság kell, szeretettel fordulás a gyermekekhez. Hogy megmentsük nem csak az iskolát, de a falut, a közösséget, a szellemiséget is. Am az ide érkezőknek is tudniuk kell, hogy egymásra vagyunk utalva.”

Bozsvári István polgármester szokatlan ötletének azóta már követői is vannak. Ahol sikerre vitték, ott biztosan éppúgy közös akarat és tett van mögötte, mint Fertőszéplakon. Győr-Sopron megye egyik legeredményesebb s anyagilag egyik legjobban álló településének első embere azonban már új terveken dolgozik. Íróasztalán sorakoznak az azóta érkezett jelentkezői levelek, s alakulnak az új háztervek is. Törekvése, hogy a falu gazdasági erejét munkahelyteremtő helyi vállalkozások adják, s ebben legyen erőteljes jelenléte az önkormányzatnak. Meggyőződése, hogy bármennyire korrekelt a kapcsolatuk a faluban lévő VELUX tetőablak-gyártó külföldi céggel, az iparüzési adóból származó bevételüknél biztosabb jövőt ad az előbbi gazdasági háttér.

Juhász Olga

Üdülési lehetőség Balatonbogláron (8630 Balatonboglár, Fiumei u. 16.)

Az üdülő igénybevételének időszaka: előszezon: május 15–június 30., utószezon: aug. 21–szept. 15. Főszezon: július 2–9., 9–16., 16–23., 23–30., július 30-tól augusztus 6., 6–13., 13–20.

Étkezési lehetőségek: saját szervezésben, teakonyha, hűtő, a közeli étteremben kedvezményes előfizetéssel.

Az igénybevétel költségei: főszezonban PSZ-tagoknak 3.000 Ft/fő/nap + idegenforgalmi adó 300 Ft/fő/nap; elő- és utószezonban 2.600 Ft/fő/nap; elő- és utószezonban iskolás csoportoknak 1.500 Ft/fő/nap. Gyermekkedvezmény nincs, üdülési csekket nem tudunk elfogadni.

A jelentkezés módja, lehetőségei: 2007. május 30-ig, PSZ Országos Irodája (1068 Budapest, Városligeti fasor 10. T/F: 342-7766, e-mail: psz@enternet.hu) A jelentkezési lap letölthető a www.pedagogusok.hu honlapról. Az igénylés (mely postán, faxon és e-mailen is küldhető) megérkezése után csekket küldünk. A befizetésről szóló csekk megérkezése után küldjük a visszaigazolást az üdülés igénybevételére. Az üdülő elérhetősége: tel.: 06 (85) 351-852; Mányok János üdülővezető: 06 (30) 389-1230.

Az üdülő befogadóképessége, a vendégek elhelyezése: 10 háromágyas, 6 négyágyas szoba. *Az üdülő felszereltsége, komfortozata:* összkomfortos, valamennyi egységhez önálló fürdőszoba és tv-készülék.

A pihenés, a szabadidő eltöltésének lehetőségei: az üdülő **közvetlenül a Balaton partján fekszik**, saját strandja van, közel a hajóállomáshoz, a vasútállomáshoz. BB-centrum a bor- és pezsgőkedvelők számára.

Országos Pedagógus Szavalóverseny 2007

A Pedagógusok Szakszervezete és a Pro Lingua Hungariae Alapítvány a Magyar Köznevelés Napja alkalmából

pedagógus szavalóverseny

rendez a magyar és a világirodalom alkotásaiból aktív és nyugdíjas pedagógusok részére. A szavalóverseny döntőjére **2007. november 17-én (szombaton)** Budapesten kerül sor.

Jelentkezés: levélben, faxon vagy e-mailen a PSZ Országos Irodáján (1068 Budapest, Városligeti fasor 10., telefon/fax: 06/1/322-8464; e-mail: psz@enternet.hu), illetve a PSZ megyei, területi irodáinál. **A jelentkezés határideje: 2007. október 15.**

A részvétel feltétele: érvényes pedagógusigazolvány vagy PSZ-tagkártya. Felkészülés három, a magyar és a világirodalomból szabadon választott versből, melyeket a jelentkezés alkalmával fel kell tüntetni, és amelyekből a verseny idején a zsűri választja ki az előadandót.

A rendezés költségeit és a díjakat a Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodája biztosítja. A szavalóverseny szakmai feltételeiről a Pro Lingua Hungariae Alapítvány gondoskodik. A három első helyezett a tárgyjutalmak mellett egy-egy hetes ingyenes üdülési lehetőséget kap 2008 nyarán a PSZ balatonföldvári üdülőjében, a háromcsillagos szállodai szolgáltatást nyújtó *Hotel Kiss Family*-ben.

INTERAKTÍV OPERAÓRA – FELSŐSÖKNEK

Új, folyamatos ifjúsági programot indít szeptembertől a *Magyar Állami Operaház*. Interaktív operaóra keretében, egyebek közt játékos, formabontó vetélkedő segítségével kívánják a szervezők megismertetni és megszerettetni a műfajt és az intézményt az általános iskolás korosztállyal, a jövő közönségével.

A dalszínház minden hazai általános iskolához eljuttatta felhívását. Eszerint négy-négy fős csapatok mérhetik össze tudásukat, először az ötödik-hatodik osztályosok köréből. Minden csapatot egy felkészítő tanár kísérhet. A regisztráció és a program minden része ingyenes, egyedül az útiköltség terheli az oktatási intézményeket.

A május 4-re meghirdetett első órára kizárólag online regisztrációval lehetett jelentkezni. A pályázat csak abban az esetben számított érvényesnek, ha mellékeltek hozzá egy-egy Papagena- és Papagena-jelmeztervet. A vetélkedő ugyanis *Mozart* A varázsfuvola című operájára épült, középpontban a mű jól ismert duettjével: a madarász és társa vidám kettősével. A négy legjobb terv beküldői a jelentkezési sorrendtől függetlenül azonnal bejutottak a rendezvényre, a többi résztvevőt kisorsolták. Az elképzelt és lerajzolt ruhákat a versenyző 6x4 csapatnak el is kellett készítenie.

A diákok az Operaház honlapján található segédanyagokkal edzhettek a „nemes küzdelemre”. Az intézmény partnere, az *iStyle Budapest Kft.* a tanulóknak – zenei szakmai irányítással – egyedi számítógépes programot fejlesztett ki három témakörben: az Operaház története, Mozart élete és A varázsfuvola.

A jeles nap délelőttjén a gyerekek idegenvezetővel látogatták végig az Ybl-palotát, zenehallgatáson vettek részt – a minőségről a Vörös szalonban elhelyezett high-tech audiovizuális berendezés gondoskodott. Ezt követte a rendhagyó operaóra: vetélkedő és interaktív játék a Székely Bertalan-teremben, *Szvétek László* magánénekes vezetésével. Élő produkcióban is felcsendült a duett *Sáfár Orsolya* és *Molnár Zsolt* előadásában, a karmester *Köteles Géza* zongorakíséretével. Az előre elkészített jelmezeket is itt értékelték.

A tízóraizásra már a nagybűfében került sor, majd ugyanitt mókás produkcióikat is bemutathatták a versenyzők: playback-technika segítségével ők is eljátszhatták-„elnekelhették” a duettet. Az első operaórán a veszprémi Rózsa Úti Általános Iskola „Papagájok és a lányok” nevű csapata győzött. A következő évadban-tanévben természetesen bővül a tananyag a dalszínház repertoárján szereplő egyéb, népszerű operával.

Az Operaház élén áll *Vass Lajos* miniszteri biztos szerint:

„– Az opera – a kortárs darabok és a modern rendezések ellenére is – alapvetően a klasszikus tradíciók műfaja. A hagyományokkal pedig együtt kell nőnünk. Képtelenség az operát megismerni és megszeretni úgy, hogy gyerekként csak a szomszéd bácsi falon átördítő rádióján jut el hozzánk egy-egy dallamfoszlány.

Új programunkkal személyes élményt szeretnénk adni az iskolásoknak: egy játékos, vidám délelőttön szinte észrevétlenül érintse meg őket a muzsika! Az Operaház a legjobb minőséget garantálja ahhoz, hogy a gyerekek első kézből, magas színvonalú produkciókkal találkozzanak. Megismertetjük velük az épületet, bepillanthatnak a színpadi munkába, beülhetnek a próbára, de közvetlen, élő produkciókat is hallgathatnak.

A mai diákok jobban ismerik az interaktivitás fogalmát, mint az operát. Igyekezünk olyan programsort kitalálni, hogy a hozzánk érkező gyerekek ne azt érezzék: visszadobtuk őket a XIX. századba, régi zenék közé. Ezért született meg az operaóra számítógépes programja; így azután saját világukban, saját eszközeik segítségével abban, hogy új értékekkel gazdagodjanak. Szívből remélem, hogy e kezdeményezés szeptembertől olyan sorozattá válik, amely a pedagógusok figyelemre méltó szavai nélkül is számot tart a gyerekek figyelmére.”

Papagena megformálója, *Sáfár Orsolya* hasonlóan vélekedik:

„– Mindig izgatott, hogy mi az, ami igazán jó hatással lehet a gyermekek lelki és értelmi fejlődésére. Úgy látom: a komolyzene pozitívan hat a személyiségfejlődésre. Az opera mint összművészeti műfaj – egyszerre foglalja magában a hangszeres és énekelte zenét, a színjátszást, a táncot, a színházi képzőművészeti-vizuális élményt – érdekes, izgalmas forma egy gyerekeknek. Nagyon örülök, hogy részese lehetek e kísérletnek, mert a zenét értő és szerető ember lelke, úgy hiszem, jóval gazdagabb másokénál.”

Wéber Győző, az *iStyle Budapest Kft.* ügyvezető igazgatója – érthető módon – a technika oldaláról közelíti meg a kérdést:

„– Szeretnénk, hogy az általunk forgalmazott számítógépek mind felépítésükkel, mind megjelenésükkel szolgálják egyre hatékonyabban a felhasználókat a kreatív munkafolyamatokban. A mai számítástechnika már jócskán túllépett az irodai alkalmazáson; a korábban csak szűk rétegnek fenntartott lehetőségek immár mindenki számára elérhetővé váltak.

Ez a változás buzdított bennünket is, hogy a számítástechnika eddig „szürkének” hitt világát az oktatás, a művészet és a kulturális fejlődés terén egyaránt előremutató kezdeményezésekkel, eseményekkel kössük össze. Éppen ezért külön öröm, hogy a Magyar Állami Operaházzal közösen szervezett operaórával olyan rendezvény műszaki hátterét teremtettük meg, amely az opera és az új technikák megismerésében egyaránt segíthet a fiataloknak.”

A gyerekeket tehát különleges élmények várják az Ybl-palotában, s egyúttal olyan ismeretekkel bővíthetik tudásukat, amilyenekre máshol nem tehetnek szert. S mindezeket túl még értékes nyereségek: ifjúsági operabérletek, operabelépők, CD-lemezek, mp3-as lejátszók, pólók is gazdára lelnek. (dal-bor)

Növekvő kedvezmények a PSZ-tagoknak Indul a MAKASZ-hírlevélprogram!

2007. május elsejétől a www.makasz.hu weboldalon feltüntetett Agip üzemanyagtöltő-állomásokon **már 5 Ft/liter** üzemanyagár-kedvezmény vehető igénybe PSZ–MAKASZ-kártyával!

E tanév végéig kiosztják azokat a vonalkódos matricákat, amelyek a PSZ-kártyára ragasztva - a karácsonyi akciónak megfelelően - 10%-s kedvezményt nyújtanak a Libri könyvesbolt-hálózatában és a www.libri.hu on-line webáruházban.

A GM Hungary és a MAKASZ között létrejött újabb megállapodás alapján emelkedik az Opel és Chevrolet márkájú új autók vásárlása esetén igénybe vehető kedvezmények mértéke. A GM Hungary valamennyi márkakereskedésében jár a kedvezmény, és - a növekvő igényekre való tekintettel - bekerültek a kedvezménykörbe az új Opel Corsa különböző modelljei is!

* * *

A MAKASZ májustól elindította új internetes hírlevél-szolgáltatását. A PSZ számos munkahelyi szervezete regisztrálta már magát a MAKASZ rendszerében, s kérjük, tegyék ezt meg azok az alapszervezeti vezetők is, akik eddig még nem adták meg e-mail címet a MAKASZ-nak, hogy valamennyi alapszervezet közvetlenül értesülhessen az egyre bővülő szakszervezeti kedvezményrendszer újdonságairól és az aktuális akciókról! Első hírlevelünket már kiküldtük azoknak a vezetőknek, akik leadták adataikat. Több helyről a hírlevél visszaérkezett, rossz cím miatt. Kérnénk az adatok pontosítását, hogy minél több helyre el tudjuk juttatni az információkat.

AZ ELSŐ VERS – MAGYARUL TANULÓKNAK

Azok a kollégák, akik a magyart mint idegen nyelvet tanítják, előbb-utóbb szembesülnek a kérdéssel: költészetünk melyik alkotásával ismertessék meg először az idegen ajkú hallgatókat? A feladat cseppet sem könnyű. E versnek ugyanis rövidnek kell lennie, köznapi szavakból, fordulatokból, egyszerű szerkezetekből építkezőnek, könnyen érthetőnek – mégis időtálló, értékes, jelentős műnek, amely jól példázza nyelvünk szépségét, kifejező erejét és irodalmunk gazdagságát.

A *Tavalyi szerelem* című vers minden tekintetben megfelel a feltételeknek. Költője a pontosan 100 esztendővel ezelőtt: 1907. május 17-én született és mindössze harmincegy évet élt *Dsida Jenő*. A két világháború közti erdélyi irodalom kiváló poétája jogot végzett, majd újságíróként dolgozott Kolozsvárott. Alkotói életútja csupán 10 év. Sokoldalúságát bizonyítja, hogy nemcsak verset és prózát írt, de nagyszerűen fordított is: orosz, angol, francia, német, olasz, román, török, latin és kínai költők műveit ültette magyarra.

Első kötetét, az 1928-ban megjelent *Leselkedő magányt* még az egyéni hang keresése jellemzi. Igen erősen hatott rá az avantgarde: főként az expresszionizmus, kisebb mértékben a szimbolizmus és az impresszionizmus. Legeredetibb alkotásai mégis a mindennapi élet jellegzetességeit megragadó helyzetdalok. E verstípus teljeseedik ki aztán a *Nagycsütörtökben* (1933): itt sikerült igazán létrehoznia a maga sajátos költői rendszerét, eljutnia a szabad verstől a forma művészetéig, a disszonanciától a harmóniáig. Dsida csak ritkán ejt ki nagy szavakat, ilyeneket: élet, halál, Isten, ember, de a Nagycsütörtök legszebb versei róluk beszélnek. A leghitelesebb, legszemélyesebb hangú *Angyalok citeráján* (1938) pedig a magyar költészet egyik legszívszorongatóbb gyűjteménye: miképp birkózott meg az ifjú költő élete rövidségének tudatával, s hogyan nézett szembe az elkerülhetetlen és elodázhatatlan halállal – e végzet a posztumusz kötet alapélménye lett.

Dsida világnézetileg a Nyugat első nemzedékének legtisztábban *Babits* által képviselt felvilágosult liberalizmusát követte. Hitt a szellem és az erkölcs mindenható erejében, a szépség, a jóság, a művészet hatalmában. Egy ideig a társadalmi gondok elől a természethez és a szerelemhez menekült. Ám élete végén a korábban mindig pacifista költő, szinte egyidőben *Thomas Mann*-nal, eljutott ugyanahhoz a felfedezéshez, mint a nagy német regényíró, hogy az ember nem tűrheti védtelenül a barbárság felülemelkedését. Az 1936-

ban keletkezett, méltán híres *Psalmus Hungaricus*ában bibliai átkot mond magára, ha megfedkezne népéről, halála előtt pedig az erősen életrajzi ihletettségű *Tükör előtt*-ben már a kisebbségi sors vállalását és a közösségért, a közösséggel együtt végzett munkát hirdeti.

És ne feledkezzünk meg a ragyogó stílusművész Dsidáról sem. Elegánsan, biztosan és könnyedén verselt: otthon érezte magát a legkülönbözőbb versformákban. Az alkotás sosem volt számára küzdelem, fáradság, sokkal inkább gyönyörködés a szavak játékában. Költői nyelvének lényegi vonása a zeneiség: a muzsika mint stílus-eszköz és téma nélkülözhetetlen eleme az életműnek. A beszédhangok, a rímek, az alliterációk, a hangutánzó szavak, a ritmus stb. keltette akusztikus élmény mellé társul egyebek közt egy nagyzenekarnyi instrumentum szerepeltetése – a költőt joggal nevezhetjük valóságos „hangszervirtuóznak”, aki persze – a versek tanúsága szerint – szívesen énekel, dalol, dúdol, füttyürész is. Egészen különleges stílári eszköz nála „a csend zenéje”.

Végezetül lássuk-olvassuk az ígért verset, amely az Angyalok citeráján című posztumusz kötetben látott napvilágot. Benne a *néz* ige és a két főnév: a *kéz* és a *méz* összecsengetése, s kiváltképp a *tűz* ('égetően sűt'), – *űz* ('kerget, hajszol') – *tűz* ('lobogó láng') rímlelemény már önmagában is tanításra méltó. A két versszak legnagyobb ötlete és bravúrja mégis az, hogy hasonlataiban a költő ugyanazokkal a mindennapos képekkel (csillag, tűz, hó, méz) tesz szemléletessé egymással tökéletesen ellentétes érzéseket, hangulatokat. Íme!

Dalos Gábor

Dsida Jenő
TAVALYI SZERELEM

Emléke visszacsillog,
s olykor arcomra tűz,
arcomra, mely fákó
s elmúlt évekbe néz.
Fényes volt, mint a csillag,
forró volt, mint a tűz,
féhér volt, mint a hó
s édes volt, mint a méz.

Még néha visszacsillog,
de már nem bánt, nem űz,
enyhén simogató,
mint hús, testvéri kéz:
Lehullott, mint a csillag,
elhamvadt, mint a tűz,
elolvadt, mint a hó
s megromlott, mint a méz.

Világtörténelmi enciklopédia, 16/1-2. kötet

Cicero szerint „a történelem az igazság fátylaja, az emlékezet továbbélése, az élet tanítója”. És valóban: az emberiség közös múltjának megismerésével könnyebben értjük meg a jelen eseményeit, és így biztonságosabban, eredményesebben tervezhetjük, alakíthatjuk jövőnket.

A *Kossuth Kiadó* 16 kötetes sorozatot ad ki *Világtörténelmi enciklopédia* címmel, amelyben jeles külföldi és hazai szerzőgárda tekinti át a kezdetektől napjainkig az egyetemes történelmet. A kiadó célja olyan enciklopédikus történelmi összefoglaló elkészítése volt, amely a történelem és a kultúra iránt fogékony közönségnek egyszerre kínál vizuális és intellektuális élményt.

Az eredeti mű három éve a spanyol *Editorial Sol 90* kiadásában látott napvilágot, Barcelonában. A most folyamatosan megjelenő anyag tehát nagyobb részében fordítás, s ezt egészítették ki magyar vonatkozású fejezetekkel, például a Kárpát-medence őstörténetével.

Az *első kötet*ből megtudhatjuk, miképp jelent meg az élet a Földön hogyan alakult ki az emberi faj, megismerkedhetünk a neandervölgyi ősemberrel és a modern emberrel, a *Homo sapiens sapiens*szel. Ellátogathatunk a spanyolországi Altamira híres barlangjaiba s a falakon megnézhetjük az őseink kiváló megfigyelőképességéről tanuskodó rajzokat. Nyomon követhetjük: mi módon váltotta föl a vadászó-gyűjtő életmódot az élelmiszertermesztésen alapuló gazdálkodás.

Ma is lenyűgöző a dél-angliai, titokzatos Stonehenge. A 166 óriási kőből álló építmény lehetett rituális szertartások helyszíne, de csillagvizsgáló is. Kiderül a könyvből, hogy az öntözéses földművelés bevezetése, a városok fejlődése és legfőképpen az írás felfedezése Mezopotámiában milyen virágzó élethez vezetett.

A kötet legvonzóbb része „a Nílus ajándékáról” szól: az első fáraódinasztiák uralkodását eleveníti föl. Ekkor építették egyebek

közt a nagy piramist, faragták ki egyetlen kőtömbből a Szfinxet, s „alapították” a Halottak Városát. Érdeklődésre tarthat számot a mumifikáció szertartásának részletes ismertetése is.

A *második kötet* az ókor nagy birodalmait veszi számba: India és Kína korai civilizációit, Egyiptom tündöklését és hanyatlását, Mezopotámia királyságainak történetét és az ókori hódító népek – az asszírok és a perzsák – birodalomteremtő kísérleteit. Ismét nagy élmény az egyiptomi fejezet: *Tutanhamon* sírja, *II. Ramszesz* uralkodása és a karnaki szent hely. Ma is tanulságos az Óbabiloni Birodalom jogrendje, *Hammurápi* dioritoszlopba vésett törvénykönyve. Fontos egység Izrael és Juda népének története. Tisztelettel hajtunk fejet a kiváló hajós-kereskedő föníciaiak előtt: ők használták először mai írásunk alapját, a fonetikus ábécét és ők voltak a pénz feltalálói is.

A Világtörténelmi enciklopédia legnagyobb erénye a képek, térképek, rajzok és egyéb illusztrációk valóban szemet gyönyörködtető gazdagsága. Kár, hogy az egyébként igényes, szakszerű és közeérthető szöveget gyakran gyengítik fordítási hibák. Az egyik ilyen, „saját farkába harapó” mondat így hangzik: „Az emberiség történelme szempontjából legfontosabb szakasz, a neolitikum egyike fejlődéstörténetünk legsötétebb és legkevésbé ismert epizódjainak.” Mivel az *epizód* jelentése a magyar nyelvben: 'valamely folyamat alakulására lényegében nem ható, mellékes esemény, kitérés', a legfontosabb szakasz lehet: rész, összetevő, fejezet, mozzanat, egység, állomás, alkotóelem, időszak, korszak, de epizód, az biztos nem! Egy fordítónak azt is illene tudnia, hogy a „piros szín” magyarul egyszerűen csak piros, meg azt is, hogy a magyar nyelv két külön szóval illeti az uralkodó feleségét (*királyné*) és a női uralkodót (*királynő*). Nem szabad őket felcserélni!

(dal-bor)

Ezzel a címmel a sajtóorgánumban tallózza a velünk vagy rólunk készült írásokból közlünk összeállítást. Így egyrészt – csokorba gyűjtve – áttekintést kaphatunk arról, hogy milyen információk jutottak el gondfajnkra, eredményeinkről a társadalomhoz, másrészt azt is láthatjuk, melyek azok a lényeges problémák, törekvések, amelyek még nem vagy nem kellő módon váltak ismertté. Egyszerre célunk tehát a tájékoztatás és tájékozódás.

NÉPSZABADSÁG

(2007. IV. 24.)

„Zúroktatási mappát” készít a szakszervezet

„Zúroktatási mappát” készít a Pedagógusok Szakszervezete (PSZ), amelyben a közoktatást nyomasztó problémákat gyűjtik össze és támasztják alá konkrét esetekkel. Ennek érdekében – kapcsolódva az Oktatási Internacionálé akciójéhez – országsszerte fórumokat rendeznek. A problémagyűjteményt elküldik az Európai Bizottság oktatási biztosának. *Arok Antal*, a PSZ alelnöke elmondta: a gondokkal szeretnék a szakminisztert is szembesíteni, ezért *Hiller Istvánt* várják a május közepi zárókonferenciára.

NÉPSZAVA

(2007. IV. 24.)

Akcióhét a közoktatásért

Nem jó irányba halad a közoktatás átalakítása, vélik az oktatási érdekvédelmi szervezetek, ezért az ágazatban lezajló folyamatokkal, azok hatásaival, a legégetőbb problémákkal kívánják szembesíteni a törvényhozókat a tegnapi kezdődött nemzetközi oktatási akcióhét rendezvényein. A hét jelszavához hűen – Jog az oktatáshoz – a Pedagógusok Szakszervezete már megtartott győri találkozóján elsősorban a kistérségi, kistéleplési oktatási problémák kerültek terítékre. A következő – meghívott ellenzéki és kormányparti képviselők jelenlétében lezajló – fórumokon szó esik a közoktatás finanszírozásának anomáliáiról, az osztályok összevonásából és a hátrányos helyzetűek felzárkóztatásából eredő ellentétes irányú létszám-gondokról ugyanúgy, mint a munkanélkülivé váló pedagógusok további sorsát boncolgató kérdésekről. Az akciósorozat végétével a közoktatás összegyűjtött problémalistáját és a hosszú távon fenntartható közalkalmazotti bérek kialakítása érdekében összegyűjtött aláírásokat átnyújtják majd az oktatási és kulturális miniszternek, és eljuttatják az Európai Bizottság oktatási biztosának is. (...)

(2007. IV. 26.)

Perelnek a Lengyel Gyula szakközépiskola megmaradásáért

(...) A jogos racionalizáláskor vigyázni kell, nehogy a legjobb elhagyják a pályát, mert ennek árán hiába lenne olcsóbb a szakképzés, az átalakítás sem a jelennek, sem a jövőnek nem érne meg. Ezeket a gondolatokat képviselte tegnap *Tatai-Tóth András*, az MSZP oktatási bizottságának tagja azon a fórumon, amelyet a Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) rendezett a szakképzésről a közoktatási akcióhét alkalmából.

Mіндеzt jó szívvél hallgatták a résztvevők, többek közt a fővárosi önkormányzat által összevonásra ítélt iskolák vezetői, a PSZ képviselői, hisz a fórumot épp azért hívták össze, hogy az integráció okozta gondjairól beszéljenek. *Arok Antal*, a PSZ alelnöke szerint a szakképzés átalakításának szükségessége nem kétséges, de amellet kardoskodott, hogy a pénzügyi szempontok nem írhatják fölül a szakmaiakat. A PSZ a közelgő május elseje okán egyébként összehangolt lépéseket, szorosabb együttműködést kezdeményez a magyarországi szakszervezetek között.

Jurcsó Istvánné, a PSZ budapesti szakoktatási szervezetének vezetője úgy vélte, az iskolák összevonása szembemegy az EU-s elvárásokkal, mert míg az a programban a kisebb osztálylétszámú minőségi oktatást preferálja, nálunk a fővárosi integráció következtében 35 fős osztályok jönnek létre, amelyeket a mainál kevesebb tanár oktat majd. Elmondta még, hogy a PSZ a szerintük valótlán indokolt alapján összevonásra ítélt Lengyel Gyula Kereskedelmi Szakközépiskola ügyében keresetet nyújtott be a Fővárosi Bírósághoz.

KÖZNEVELÉS

(2007. IV. 20.)

Készülő ütemtervek a fővárosi szakiskolák összevonásáról

Mint ismeretes, a Fővárosi Önkormányzat szakképzés-fejlesztési terve több szakiskola összevonását javasolja. A közgyűlés március 1-jei döntését – amely szerint 19 iskolát vonnak össze 18 iskolával – az április végi ülés véglegesíti. Ennek értelmében idén ősztól 12 iskola kezd meg új keretek között a tanévet, a többi intézmény 2008, illetve 2009 szeptemberétől. A későbbi időpontok oka egyrészt, hogy meg kell várni a szakképzési törvény módosítását, mert ameddig a szakképző osztályok nem tudnak más helyre átmenni, nincsen elegendő hely az iskolaépületekben. Másrészt az iskolák is kérték a halasztást, főleg azért, mert a befogadók még nem állnak készen. (...)

Jurcsó Istvánné, a PSZ Budapesti Szakoktatási Bizottságának titkára szerint az egész elképzelés sem törvényességi, sem szakmai szempontból nem megalapozott. Hozzátette ugyan, hogy távlatilag biztosan jó, de most nem. A kormányprogrammal ellentétes, mivel nem tudják majd biztosítani a minőségi szakképzést, és azt, hogy több fiatal kerüljön be a rendszerbe.

Az önkormányzat elképzelése kellő körültekintés nélkül született meg, hisz sok esetben a tanulók nem férnek el a kijelölt épületben. Arról pedig még korai dönteni, hogy hány pedagógust bocsássonak el, mivel egyelőre nem lehet tudni, hány diák tanul ősztól az új intézményben. (...)

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP

(2007. IV. 12.)

Jobban elfogadott javaslat szükséges

A pedagógus-szakszervezet álláspontját *Mihályi Gyula* városi titkár fejtette ki. – Ha nem is maradéktalanul, de azért elégedettek lehetünk, amiért a közgyűlés levette napirendjéről a közoktatási intézmények átszervezéséről szóló intézkedéscsomag megtárgyalását. Az oktatási bizottság jó ideje munkálkodik az iskolabezárásokat, óvodai összevonást jelentő intézményátalakítások tervén, mely nagy ellenállást váltott ki a szülők, a pedagógusok és szakszervezetünk részéről is. Mi kezdetől fogva az egyeztetések hiányát kifogásoltuk.

Talán volt szerepünk abban, hogy a bizottságnak ezt a nem kellő átgondolással készült intézkedéstervezetét végül nem tárgyalták. (...)

(2007. IV. 27.)

Méltányos, szakmai döntések születessenek

Hűsbavágó kérdéseket feszegettek azok a tanárok és pedagógus-szakszervezeti tisztségviselők, akik a világ pedagógus-szakszervezeteit tömörítő Oktatási Internacionálé akciójéhez csatlakozva közoktatási fórumot szerveztek. Ennek célja, hogy az illetékeseket szembesítse az oktatási-nevelési rendszerben kialakult helyzettel, és érdemi párbeszédet ösztönözzenek a döntéshozókkal. (...) A fórumot így is megtartották, és azon először a szervezett városi titkára, *Mihályi Gyula* szólalt föl. Olyan problémákról beszélt, mint a tanulók teljesítményének romlása, a fegyvelmezési gondok, a szakképzés helyzete, az esélyegyenlőségek. Az oktatást ösztönösadalmi ügynek nevezte, amelyre áldozni kell, és amelyet közösen gondolkodva kellene átalakítani.

A szót ezután *Békési Tamás* elnökségi tag vette át, aki kifejtette: a politika oktatással kapcsolatos felelőssége óriási, és ezt a politikuskon nem rázhatják le magukról sem a döntéshozásban, sem a munkahelyteremtésben. Hozzátette, szakmailag megalapozott döntéseket, méltányosságot és törvényességet akarnak. *Udvardy Béla* megyei titkár igen erélyesen fejtette ki véleményét, majd a pedagógusok is hozzászólhattak a fórumhoz. Ezek tapasztalatait májusban összegyűjtik, majd eljuttatják a kormányhoz és az Európai Bizottsághoz.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

(2007. IV. 27.)

Még hiányzik az érdemi párbeszéd

Közoktatási fórumot szervezett tegnap a Pedagógusok Szakszervezete. A törvényi változások indokolták ennek megrendezését. A pedagógustársadalom, a pedagógus-szakszervezet és az irányítók, döntéshozók között nincsen érdemi párbeszéd, fogalmazott *Szabó Zsuzsanna*, a pedagógus-szakszervezet megyei titkára. Az országos érdekegyeztetés nem minden formában működik. A fórum célja ennek, illetve a közoktatás jobbá tétele. A résztvevők információt kaptak az intézményösszevonásokról, sajátos nevelési gyerekek kezelésének módszereiről, valamint az integrációról.

24 ÓRA (Komárom-Esztergom megye)

(2007. IV. 18.)

Törvénysértő az étkezési hozzájárulás megszüntetése megyénkben

A Komárom-Esztergom megyei önkormányzat két alkalommal is megsértette a közalkalmazotti törvényt, amikor intézményeinél megszüntette az étkezési hozzájárulást, valamint jogbiztonságot sértő intézkedést hozott a felnőttoktatás megszüntetésével. (...) A kifogásolt intézkedésekkel kapcsolatban a regionális közigazgatási hivatal hamarosan törvényességi felhívást küld az önkormányzatnak – erről *Lamperth Mónika* önkormányzati és területfejlesztési miniszter tájékoztatta Tatai-Tóth András országgyűlési képviselőt, aki írásban intézett kérdést a miniszterhez, mert a helyi közigazgatási hivatal elmulasztotta a törvények betartására figyelmeztetni a megyei önkormányzatot. (...)

Lamperth Mónika levelében kifejtette, hogy a rendelkezés törvénysértő, mert a megyei önkormányzat a közalkalmazottakra nem állapíthat meg olyan szabályokat, amelyeket csak törvényben vagy rendeletben, illetve a kollektív szerződésben lehet szabályozni. (...)

KELET-MAGYARORSZÁG

(2007. IV. 27.)

Fórum az oktatáshoz való jogról

A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) kapcsolódva az Oktatási Internacionálé e heti világakciójához, az ország 23 helyszínén térségi fórumokat szervez. Az akció mottója: Jog az oktatáshoz. Megyénkben a közoktatási fórumot április 27-én, pénteken 14 órai kezdettel tartják Nyíregyházán, az Inczedy György Szakközép- és Szakiskolában (*Arok u. 53.*). A fórum meghívottjai között szerepel *dr. Pósan László*, *Szabó Gyula* országgyűlési képviselők, *Nagyné Román Margit*, az oktatási nemzeti kerekasztal képviselője, *Arok Antal*, a PSZ alelnöke, a megyei és a városi önkormányzat képviselői, a szűkebb térség polgármesterei, intézményvezetők, valamint szakszervezeti tagok, tisztségviselők és a diákonkormányzatok képviselői.

KISALFÖLD

(2007. IV. 22.)

Újabb elbocsátási hullám előtt a közhivatalok?

(...) „A kisközégek óvodái és iskolái lesznek elsősorban az áldozatok, ott komplett intézmények szűnnek meg. Így várhatóan jelentős számú óvónőtől, tanítótól és a felső tagozatos tanártól válnak meg a tanév végén a Sziget- és a Rábaközben. Fekete-fehér statisztikai adatokat június közepe előtt nem tudunk közzé tenni. A városokban ugyanis még szintén várhatók átszervezések. Győr most kezdte meg a munkát, erről részletek eddig nem kerültek nyilvánosságra. Mosonmagyaróváron, Kapuváron már javában zajlik az átszervezési folyamat. Várhatóan hamarosan Sopronban is lépni kényszerül az önkormányzat” – közölte lapunkkal *dr. Jáki Katalin*, a Pedagógusok Szakszervezetének megyei titkára. (...)

A. A.

Zérótolerancia-kiáltvány

A szavak és a tettek erőszakot szülhetnek, de példát is mutathatnak. Tudjuk jól, hogy eddigi történelmünk legembertelenebb, legelvetemültebb tettét, a holokauszt az antiszemitizmus és a rasszizmus gyávaságban és önzésben fogant gondolatai, illetve szavai készítették elő.

Ezért figyelmeztetünk a beszélők felelősségére, mint ahogyan figyelmeztetünk a csendben maradók, az elfordulók felelősségére is. Hiszen a holokauszt nemcsak az áldozatokra emlékeztet, hanem a gyilkosok mellett a felbujtókra és a passzív szemlélőkre is.

Éppen ezért a zéró tolerancia elvét hirdetjük meg mindazokkal szemben, akik gondolataikkal, szavaikkal és cselekedetekkel kirekesztenek, gyűlöletet szítanak, és akik vallási, faji, származási vagy nemi alapon különbséget tesznek ember és ember, magyar és magyar között.

Nem vállalunk közösséget szélsőséges egyénnel és csoportokkal. Elhatárolódunk az antiszemita és rasszista megnyilvánulások minden formájától. Semmilyen formában nem támogatjuk azokat, akik erősítik a gyűlöletkeltést, a kirekesztést és a bűnbakkereső agressziót.

Megértve a holokauszt mindannyiunkat érintő förtelmes és feldolgozhatatlan tragédiáját, így kell cselekednünk. És ezt ajánljuk példának valamennyi honfitársunknak, valamennyi tisztességes embernek.

A kiáltványt a miniszterelnök kezdeményezésére valamennyi parlamenti képviselő aláírta.

A hónap névnapja: Eszter

Eredete: Istár (asszír); asztér (héber/görög). Névnap: május 24. Változatok: Esther, Hester, Estella, Estrela.

Eszter irányelvei az eredetiség és a nagyság. Ezt igyekszik megteremtani önmagában és ezt keresi környezetében, illetve az életben. Valósággal retteg a hétköznapi szürkeségtől, s hogy ezt elkerülje, a vakmerőség vagy különtség bármilyen válfajával élhet. Még akkor is ellentétes irányban megy a tömeggel, ha tudja, hogy ezzel nem tesz jót magának. Nem bánja, ha rossz hírbe keverik vagy botrány tör ki körülötte; áldozatvállalásra, sőt mártíromságra is hajlandó, hogy felhívja magára a figyelmet és bizonyítson. Valójában nem lenne erre szüksége, hiszen eredendően is különleges egyéniség, aki értékes tulajdonságai révén sokra vihetné az életben, de ő ezt nem tudja. Eszternek nincs elég önbizalma és mindig elégedetlen önmagával. Környezete visszajelzéseit éppúgy, mint a tükörképét, lesújtóan értékeli, holott semmi oka nincs rá. Problémái vannak a kapcsolatteremtéssel; önbizalomhiánya miatt apróságokat is ártó szándéknak vél, és azonnal elmenekül, meg sem próbálja tisztázni a helyzetet. Így nagy szerelmét, nagy lehetőségeit egyaránt elszalaszthatja. Sztella magabiztosabb és fesztelenebb, sokkal könnyebben érvényesül.

A bibliai **Eszter**, eredeti nevén Hadassza (i. e. V. század), árva zsidó leány volt, és a Perzsa Birodalom fővárosában élt unokabátyja, Mardókeus gyámsága alatt. Amikor Ahasvérus király (I. Xerxész) engedetlenségért elküldte feleségét és a birodalom legszébbjei közül választott új asszonyt, Eszter is a jelöltek közé állt, akik egy évnyi felkészítés után kerültek a királyhoz. Így lett királyné és kapta meg új nevét, Istár babiloni istennőről. Mardókeus megtudta, hogy ellensége, Hámán főminiszter felhatalmazást kért a királytól a zsidó nép kiirtására és gyorsan üzent Eszternek, lépjen közbe az érdekükben. A gyönyörű és bátor lány, habár halálbüntetés terhe mellett tilos volt hívás nélkül a király elé járulnia, megtette és meg is akadályozta a néptartást.

A hónap vicce

- Mi a különbség a statisztika és a miniszoknya között?
- Semmi. Mindkettő sok mindent megmutat, de a lényegét eltakarja.

Gyermeknapra, felnőtteknek

A gyermeknap eredetileg a Gyermekvédő Liga által tavasszal szervezett nyilvános pénzügytűzés napja volt, amelyre az előkelőbb körök asszonyai szoktak vállalkozni. Csak a XX. század második felében vált május utolsó vasárnapja olyan ünnepé, amikor gyermekeinket „köszöntjük”, és szervezünk olyan programokat, melyekkel örömet szerzünk nekik. Sokak szerint vitatott kérdés, hogy meddig is tart a gyermekkor. A közfelfogás szerint a megszületéstől a nemi fanosodás (pubertás) koráig. Mi, szülők, pedagógusok pedig tudjuk, hogy nem ilyen egyszerű ez a kérdés. Nemcsak a testi, nemi fejlődéssel, hanem a gondolkodás, a szellemiség alakulásával is jellemezhető. Sok tekintetben a serdülőkorban vagy az ifjúkorban, sőt a felnőttkorban is tetten érhetünk gyermeki sajátosságokat.

Gyűjteményünkben gyermekekkel kapcsolatos szólásokat, mondásokat szedtünk csokorba. Ki-ki válassza ki magának a legszimpatikusabbat.

GYEREKSZEMEKKEL... (Részlet)

Kerek szemekkel,	Én már öregszem,
Gyerekszemekkel	Lomhán verekszem,
Ámulni még, mint valaha,	Fáradt fejem lehajtanám;
Ha még lehetne,	Ragyogj helyettem,
Be jót tehetne	Te sok gyerekszem,
Szememmel egy vidám csoda.	És szebben, mint én hajdanán!

(Tóth Árpád, 1923)

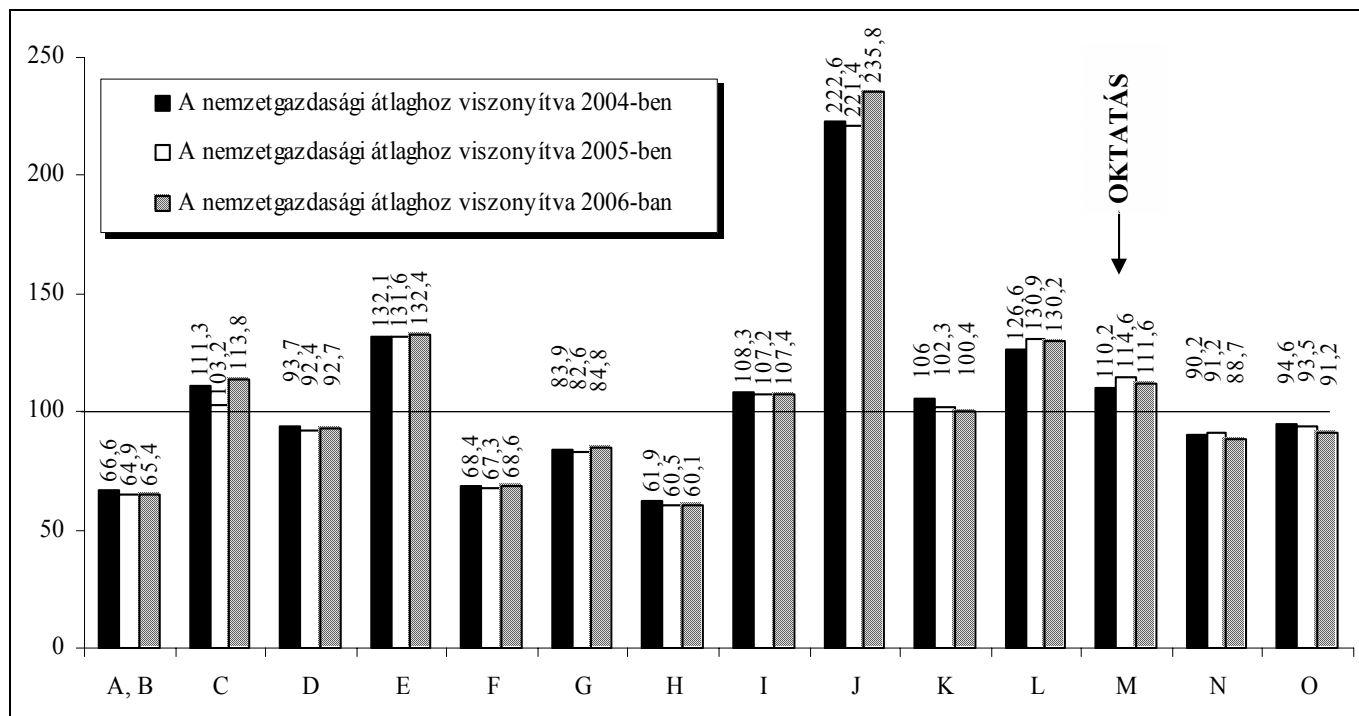
- Minden gyermek istenként születik, de aztán emberré válik. (Simone de Beauvoir)
- Minden tévedésünket átruházzuk gyermekeinkre, kitérőlehetetlen nyomokat hagyva rajtuk. (Maria Montessori)
- Az a legszebb, legigazibb szülő-gyermek-kapcsolat, amikor időben elengedjük a gyermekünk kezét. Ekkor szinte biztosak lehetünk abban, hogy ő fogja felénk visszanyújtani. (Tordai Teri)
- A *nevelés* szót nem nagyon szeretem. Úgy lehet jól kijönnünk egymással, ha bízol bennük, türelmes vagy és néhány kérdést humorral oldasz meg. (Básti Juli)
- A nő legdrágább kincse a gyermeke. (Cornelia)
- Nagyon sok munka és türelem kell ahhoz, hogy megmagyarázd a gyerekeidnek, amit magad sem értesz. (Jamina Ipohorska)
- Egy gyerekkel érdekesen beszélgetni sokkal nehezebb, mint megnyerni egy országgyűlési választást. De a kárpótlás is nagyobb. (Colette)
- A legtöbbünk szülő lesz, mielőtt magunk felnőtté váltunk volna. (Mignon Max Laughlin)
- A gyermekünkért való aggodás erősebb érzés, mint a saját életünk féltése. A gyermekben a halhatatlanságunkat érezzük. (Viktoria Tokareva)
- A gyerekek tejjel és dicsérettel táplálkoznak. (Mary Lamb)
- Jegyezzék meg: kevés az olyan ember, akinek a kisfiaink, leánykaink ugyanolyan bűbajosnak tetszenek, mint nekünk. (Barbara Walters)
- A gyerekkor eseményei nem múlnak el, hanem ismétlődnek, mint az évszakok. (Eleanor Farjeon)
- A felnőtt azt csinálja, amit akar, a gyerekek pedig azt kell csinálni, amit a felnőtt akar. (Janikovszky Éva)

Idézetek Ady Endrétől

- És valahányszor igazán magunkra találunk, gyermekek vagyunk.
- A gyermekek, mióta csak gyermekek élnek a Földön, mindig szerelmesek voltak. Sokkal, de sokkal szerelmesebbek, mint amilyen szerelemre mi nagyok képesek vagyunk.
- Valaha s valahányszor egy-egy társadalomnak megtisztuló kedve támadt, áhítatosan a gyermek felé, az ő jövője felé fordult.
- A gyermekek jó ijesztő-szer a halál ellen, s talán ezért szeretik sokan a gyermekeket.
- A gyermek, a gyermek, szeretni kell a gyermeket, akármilyen, mert a mi folytatásunk.
- A gyermekben nyilvánul meg legjobban az ember. Ezért olyan nagy tudós a művész, a költő. Ők a hatványozott gyermekek.
- Gyermek: sohasem fogom megérteni, hogy ezt a címet a felnőttek számára nem olyan kivételesen adják, mint az aranygyapjas rendet.
- Csak tizennygy évesnek érdemes lenni, ha már az ember egyszer kénytelen élni, s igazán gyönyörűket csak a tizennygy éves ember lát az életben.

Magyar szólások, mondások: A gyermek hamar örül, hamar sír. A játék hiányossága, gyermek szomorúsága. A gyermekek és a bolondok leghamarabb kimondják az igazságot. Ártatlan, mint a ma született gyermek. Dorgálás és vessző, csak ne legyen késő, jót nevel a gyermekből. Gyermek játsszék, leány dolgozzék. Gyermekhez játszás, legényhez dolgozás illik. Gyermeknek legjobb feleség a nyírfa-kisasszony. Gyermekre madarat, vén emberre ifjú menyecskét, németre bort ne bízz. A gyermek sírjon, mintsem a szülei. Minden gyermek sírással születik. Ne tanítsd apádat gyermeket csinálni. Nehezen jó a gyermek, ha a szülei rosszak. Néma gyermeknek az anya sem érti a szavát. Okos asszony nem marad gyermek nélkül. Nyugszik, mint a somogyi gyerek. Szóra kell szoktatni a gyermeket. Sok a gyermek, kevés a cipő. Sok idő eltelik, míg a gyermekből ember válik. *Á. A.*

Az alkalmazásban állók egy főre jutó bruttó keresetének alakulása az egyes ágakban a nemzetgazdasági átlaghoz viszonyítva, 2004-2006

A havi bruttó átlagkeresetek listája a magyar nemzetgazdaságban (2004-2006)

Nemzetgazdasági ág jele	Nemzetgazdasági ág megnevezése	Átlagkereset Ft/fő 2004	Átlagkereset Ft/fő 2005	Átlagkereset Ft/fő 2006	2005 2006 %	Átlagkeresetek aránya és sorrendje			
						2005		2006	
A,B	Mezőgazdaság, halászat	97 016	102 796	111 978	8,9	0,649	13.	0,654	13.
C	Bányászat	162 145	163 365	194 948	15,5	1,032	6.	1,138	4.
D	Feldolgozóipar	136 520	146 232	158 662	8,5	0,924	9.	0,927	8.
E	Vill. energia, gáz-, hő- vizellátás	192 458	208 389	226 791	8,8	1,316	2.	1,324	2.
F	Építőipar	99 758	106 566	117 466	10,2	0,673	12.	0,686	12.
G	Kereskedelem, járműjavítás	122 292	130 698	145 194	11,1	0,826	11.	0,848	11.
H	Szálláshely-szolg., vendéglátás	90 188	95 773	102 890	7,4	0,605	14.	0,601	14.
I	Szállítás, rakt., posta, távközlés	157 839	169 748	183 936	8,2	1,072	5.	1,074	6.
J	Pénzügyi tevékenység	324 244	350 530	403 862	15,1	2,214	1.	2,358	1.
K	Ingatlanügyi, gazd. szolgáltatás	154 392	161 912	171 966	6,2	1,023	7.	1,004	7.
L	Közig., védelem, kötelező TB	184 499	207 287	222 946	7,5	1,309	3.	1,302	3.
M	Oktatás (köz- és felsőoktatás)	160 504	181 448/189 500*	191 094/196 420*	5,3	1,146	4.	1,116	5.
N	Egészségügyi és szociális ellátás	131 333	144 023	151 829	5,4	0,912	10.	0,887	10.
O	Egyéb közösségi, személyi szolg.	137 785	148 020	156 148	5,5	0,935	8.	0,912	9.
<i>Nemzetgazdaság összesen</i>		145 675	158 315	171 239	8,1	1,000		1,000	
<i>Nemzetgazd. szellemi fogl. összesen</i>		203 585	222 768	239 400	7,4	1,407		1,398	

* A pedagógus bruttó átlagkeresete

Forrás: KSH, PSZ

A KSH által hivatalosan közzétett adatok alapján mutatjuk be az elmúlt évek kereseti adatait. Mindenekelőtt tudnunk kell azt, hogy a *bruttó kereseti adatok* valamennyi keresetelment felölelnek (alapilletmény, pótlékok, 13., illetve 0. havi illetmény egész évre vetített hatása, túlmunka stb.). Azt is, hogy számlánkra nem nyit utalnak, hanem az adó- és járuléklevonásokkal csökkentett nettó összeget. Például az oktatási ágazat 2006. évi átlagkeresete bruttó 191 094 Ft, nettóban 119 181 forintot jelentett. A legrosszabbul fizetett ágazat (szálláshely-szolg., vendéglátás) 102 890 forintos bruttó bére pedig 76 372 Ft nettó összegnek felel meg). Ugyanakkor tudjuk azt is, hogy az ebben az ágazatban leginkább elterjedt „borraváló” megemeli az érintettek jövedelmét. Ez a nem hivatalos pénz azonban nem szerepel a KSH statisztikájában.

Az oktatás az ágazatok kereseti sorrendjében ismét visszaesett az ötödik helyre. Amíg 2005-ben a januári 7,5 és a szeptemberi 4,5 százalékos bértáblaemeléssel a negyedik helyig jutottunk, most ismét visszaléptünk, mint 2004-ben is. A legtöbb diplomást foglalkoztató ágazat csupán 11,6 százalékkal haladja meg a nemzetgazdasági átlagot. A pedagógusok átlagkeresete (196 420) pedig mintegy 18%-kal marad el a szellemi foglalkozásúaktól (239 400). 2006-ban a mi ágazatunkban volt a legkisebb a keresetemelkedés (5,3%). Miközben négy ágazatban tíz százaléknál magasabb keresetemelkedést regisztrálhattunk (bányászat: 15,5%; pénzügy: 15,1%; kereskedelem: 11,1%; építőipar: 10,2%). A keresetek abszolút értékét tekintve a

pénzügyi szféra változatlanul utchosszal vezeti a mezőnyt. A 2006. évi átlagkereset itt már felülmúlja a havi négyszázezer forintot. Stabílan megelőz bennünket a villamosenergia-ipar és a közigazgatás is. A bányászat viszont 2006-ban szorította le az oktatási ágazatot a negyedikről az ötödik helyre.

Mit várhatunk 2007-ben? További visszacsúszást. Várhatóan megelőz bennünket a szállítás-posta ágazata. A közalkalmazotti bértábla ugyanis az idén nem emelkedik, miközben a minimálbér növekedett. Bértáblánk összehasonlítása ismét megkezdődött, mint ahogy az ezredfordulón. A PSZ éppen ezért indított útjára 2001-ben és most 2007-ben is országos népi kezdeményezést. Azért, hogy aláírásainkkal a parlamentet kötelezzük a problémákör megtárgyalására. A közszolgálati sztrájkbizottság és a kormány február 19-i megállapodása következtében ugyan július elsejétől a 13. havi illetmény felének, havi bontásban történő kifizetésével 8,3%-os keresetnövekedéssel számolhatunk. Ez éves szinten 4,15%-os emelkedés, ami az áthúzódo hatásokkal és soros előlépésekkel együtt 6,65%-ra nő. A közoktatási törvény országmozgatók érintő módosítása miatt viszont keresetvesztésig ér bennünket. *Jól mutatják ezt a 2007. év eleji adatok is. Az oktatási ágazat idei első negyedévi bruttó keresete csupán 1,6%-kal nőtt. A nettó átlagkeresetek tekintetében még rosszabb a helyzet: az idén 3%-kal kisebb összeget vittünk haza, mint tavaly, miközben a versenyszférában a nettó keresetek is gyarapodtak 2,3%-kal. A jövőnköt tekintve intő jelek!*

Á. Á.

Tájékoztató az intézményösszevonással kapcsolatban hozott fenntartói döntések végrehajtásakor irányadó jogszabályi rendelkezésekről

Továbbfoglalkoztatás

1) Akár a fennmaradó, akár a megszüntetett intézménybe kinevezett közalkalmazottak továbbfoglalkoztatása csak az eredeti kinevezés szerinti feltételekkel lehetséges.

2) Természetesen mód nyílik a kinevezés közös megegyezéssel történő módosításával (Mt. 82. §) az eredeti kinevezésben foglaltaktól eltérő továbbfoglalkoztatásra is (más munkakör, részmunkaidős foglalkoztatás stb.).

3) A megszüntetett intézmény munkavállalóit javasolt nyilatkoztatni, vállalják-e közös megegyezéssel módosított feltételek melletti továbbfoglalkoztatásukat.

4) A kinevezés egyoldalú módosítására csak az intézmény elnevezése és a munkáltatói jogkör gyakorlójának személye tekintetében van lehetőség.

5) Továbbfoglalkoztatás esetén szó sem lehet a közalkalmazotti jogviszony megszüntetéséről és új kinevezés készítéséről.

6) A **munkajogi jogutódlás** ugyanis azt jelenti, hogy:

Mt. 85/A. §

„(2) Jogutódlás esetén

a) az annak időpontjában fennálló munkaviszonyból származó, továbbá

b) amennyiben a jogutódlással a jogelőd megszűnik, az a) pontban foglaltakon túlmenően a már megszűnt munkaviszonyból származó jogok és köteleességek a jogutódlás időpontjában a jogelődről a jogutód munkáltatóra szállnak át.”

Közalkalmazotti jogviszony megszüntetése

1) A közalkalmazotti jogviszony megszüntetésére a Kjt. 30. § (1) bekezdés b) pontja (fenntartói döntés) alapján van lehetőség, részletesen indokolni és bizonyítani kell azonban azt is, hogy az összevonás követően miért nem tud feladatot biztosítani a munkáltató.

2) Az előző pontban írtak ellenkezője is igaz, amennyiben, az akár nyugdíjasként minősülő közalkalmazott munkaköri feladatait a fenntartói döntés nem érinti, még kérelmére sem lehet a közalkalmazotti jogviszonyt felmentéssel megszüntetni.

3) Különös hangsúllyal hívom fel a figyelmet arra, hogy a jogelőd intézmény és telephelyei földrajzi távolsága miatt, a Mt. 76/C. § alábbi rendelkezései betartása mellett kötelezhető más munkavégzési helyen munkavégzésre a közalkalmazott.

„76/C. § (1) A munkaviszony - a felek megállapodásának megfelelően - állandó vagy változó munkahelyen történő munkavégzésre jön létre.

(4) Amennyiben a munkáltató székhelyének, telephelyének megváltozása miatt a munkavállaló munkavégzésének helye módosul, a munkaszerződést módosítani kell, ha

a) a változás következtében a munkahely és a lakóhely közötti távolság - tömegközlekedési eszközzel - történő oda- és visszautazás ideje másfél, illetve tíz éven aluli gyermeket nevelő nő és tíz éven aluli gyermeket egyedül nevelő férfi, valamint a megváltozott munkaképességű munkavállaló esetében - a megváltozott munkaképességű munkavállaló által igénybe vett közlekedési eszközzel - egy órával növekszik, vagy

b) a változás a munkavállaló számára személyi, családi vagy egyéb körülményeire, illetve költségeire tekintettel aránytalan vagy jelentős sérelemmel jár.

(5) A munkaszerződés módosításakor a munkáltatónak és a munkavállalónak a módosításból eredő utazási többletköltségek viseléséről is meg kell egyeznie.”

4) Felmentés esetén:

- A **csoporthoz tartozás tényét** a Mt. 94/A. §, és a Kjt. 38/A. §-ában írtaknak megfelelően kell vizsgálni, és kötelező eljárási rendet határoz meg a Mt. 94/A. §-94/F. §-a:

Eszerint:

Mt. 94/A. §

(1) Csoportos létszámcsoökkentésnek minősül, ha a munkáltató a döntést megelőző féléves átlagos statisztikai létszáma szerint

(3) Ha a munkáltatónak több telephelye van, az (1) bekezdésben foglalt feltételek fennállását telephelyenként kell megállapítani azzal, hogy ugyanazon megyében (a fővárosban) található telephelyek esetében a munkavállalók létszámát együtt kell számítani. A változó munkahelyen foglalkoztatott munkavállalót azon a telephelyen kell számításba venni, amelyen a csoportos létszámcsoökkentésről szóló döntés meghozatalakor irányadó beosztása szerint végez munkát.

Mt. 94/B. §

(1) Ha a munkáltató csoportos létszámcsoökkentés végrehajtását tervezi, a döntést megelőzően legalább tizenöt nappal köteles az üzemi tanáccsal, üzemi tanács hiányában a munkáltatónál képviselővel rendelkező szakszervezetek és a munkavállalók képviselőiből létrehozott bizottsággal (a továbbiakban együtt: a munkavállalók képviselői) konzultációt kezdeményezni és a döntésének meghozataláig vagy a megállapodás megkötéséig folytatni.

(2) Az (1) bekezdés szerinti kötelezettség a jogutód nélkül megszűnő munkáltató esetében a munkáltató felszámolóját, illetve végelszámolóját terheli.

(3) A konzultációt megelőzően legalább hét nappal a munkáltató köteles a munkavállalók képviselőivel írásban közölni

a) a tervezett csoportos létszámcsoökkentés okait,

b) foglalkoztatási csoportok szerinti megosztásban a tervezett létszámcsoökkentéssel érintett, illetve

c) a 94/A. § (1) bekezdésében meghatározott időszakban foglalkoztatott munkavállalók létszámát.

(4) A konzultáción a munkáltató megfelelő időben köteles a munkavállalók képviselőivel írásban közölni

a) a létszámcsoökkentés végrehajtásának tervezett időtartamát és időbeni ütemezését,

b) a kiválasztás szempontjait, valamint

c) a munkaviszony megszüntetésével járó, a jogszabályban, illetve a kollektív szerződésben meghatározottól eltérő juttatás feltételeit, mértéke meghatározásának módját.

(5) A konzultációnak - a megállapodás érdekében - ki kell terjednie a csoportos létszámcsoökkentés

a) elkerülésének lehetséges módjára, eszközére,

b) elveire,

c) következményeinek enyhítését célzó eszközökre, valamint

d) az érintett munkavállalók számának csökkentésére.

(6) Ha a munkáltató és a munkavállalók képviselői a konzultáción megállapodást kötnek, írásba kell foglalni és meg kell küldeni az állami foglalkoztatási szervnek.

Mt. 94/C. §

(1) Ha a konzultációt követően a munkáltató a csoportos létszámcsoökkentés végrehajtásáról dönt, a döntésben meg kell határozni:

a) az intézkedéssel érintett munkavállalók létszámát foglalkoztatási csoportok szerinti megosztásban,

b) a csoportos létszámcsoökkentés végrehajtásának kezdő és befejező időpontját, illetve végrehajtásának időbeni ütemezését.

(2) A csoportos létszámcsoökkentés időbeni ütemezését harmincnapos időszakok alapján kell meghatározni.

(3) A 94/A. § (1) bekezdése szerinti harmincnapos időszak szempontjából a munkáltató döntésében meghatározott ütemezést kell irányadónak tekinteni. Ha a munkáltató az adott időszakon belül az utolsó munkaviszony megszüntetésére irányuló jognyilatkozat közlésétől, illetve megállapodás kötésétől számított harminc napon belül újabb, a munkaviszony megszüntetésére irányuló jognyilatkozatot közöl, illetve megállapodást köt, az érintett munkavállalókat az előző ütemben érintett munkavállalók létszámához kell számítani.

(4) A (3) bekezdés alkalmazásában munkaviszony megszüntetésére irányuló

a) jognyilatkozatnak a munkáltató működésével összefüggő okra alapított rendes felmondást, illetve a 88. § (2) bekezdése szerinti munkáltatói intézkedést,

b) megállapodásnak a közös megegyezést [87. § (1) bekezdés a) pont] kell tekinteni.

Mt. 94/D. §

(1) A munkáltató a csoportos létszámcsoökkentésre vonatkozó szándékáról, valamint a 94/B. § (3)-(4) bekezdésében meghatározott adatról és körülményről írásban értesíti az állami foglalkoztatási szervet. Az értesítést a munkavállalók képviselői részére történő tájékoztatással [94/B. § (3)-(4) bekezdés] egyidejűleg kell megküldeni az állami foglalkoztatási szervnek, és ennek másolatát a munkavállalók képviselőinek át kell adni.

(2) A munkáltató a csoportos létszámcsoökkentésre vonatkozó döntéséről az állami foglalkoztatási szervet a rendes felmondás, illetve a 88. § (2) bekezdése szerinti jognyilatkozat közlését legalább harminc nappal megelőzően írásban tájékoztatja. Ennek során közli a létszámcsoökkentéssel érintett munkavállalók

a) személyi adatait (ideértve a Társadalombiztosítási Azonosító Jelét is),

b) utolsó munkakörét,

c) szakképzettségét,

d) átlagkeresetét.

Mt. 94/E. §

(1) A munkáltató a csoportos létszámcsoökkentésre vonatkozó döntéséről az érintett munkavállalót a rendes felmondás, illetve a 88. § (2) bekezdése szerinti jognyilatkozat közlését megelőzően legalább harminc nappal írásban tájékoztatja. A tájékoztatás másolatát meg kell küldeni a munkavállalók képviselőinek, illetve az állami foglalkoztatási szervnek is.

(2) Ha az (1) bekezdés szerinti tájékoztatás közlésének időpontjában a munkavállaló a 90. § (1) bekezdésében meghatározott védelem alatt áll, a rendes felmondás csak a védelem megszűnését követően közölhető.

Mt. 94/F. §

(1) A 94/D. § (2) bekezdésében, illetve a 94/E. §-ban foglaltak megszegésével közölt, illetve a munkáltató és a munkavállalók képviselői között a konzultáció során kötött megállapodásba ütköző rendes felmondás jogellenes.

(2) Ha a munkáltató eljárása során megsérti az üzemi tanács vagy a szakszervezet 94/B. §-ban meghatározott jogait, az üzemi tanács, illetve a szakszervezet ennek megállapítása iránt bírósághoz fordulhat. A bíróság nyolc napon belül nem peres eljárásban dönt.

Kjt.

„38/A. § (1) A Munka Törvénykönyve 94/A. § (1) bekezdése azzal az eltéréssel alkalmazandó, hogy csoportos létszámcsoökkentésnek minősül, ha a munkáltató a működésével összefüggő ok miatt a döntést megelőző féléves átlagos statisztikai létszáma szerint

a) húsz fő vagy annál kevesebb közalkalmazott foglalkoztatása esetén legalább öt fő,

b) húsznál több és száznál kevesebb közalkalmazott foglalkoztatása esetén legalább tíz fő,

c) száz vagy annál több, de háromszáznál kevesebb közalkalmazott foglalkoztatása esetén legalább a közalkalmazottak tíz százaléka,

d) háromszáz vagy annál több közalkalmazott foglalkoztatása esetén legalább harminc közalkalmazott közalkalmazotti jogviszonyát kívánja harmincnapos időszakon (Munka Törvénykönyve 94/C. §) belül megszüntetni.

(2) A Munka Törvénykönyve csoportos létszámcsoökkentésre vonatkozó szabályait azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy rendes felmondás felmentést, illetve a Munka Törvénykönyve 88. § (2) bekezdése szerinti munkáltatói intézkedésen az e törvény 27. §-ának (2) bekezdése által szabályozott azonnali hatályú megszüntetést kell érteni, ha ezek közlésére a 30. §-a (1) bekezdésének a)-c) pontja alapján kerül sor.”

- A felmentési védelem fennállását a Mt. 90. §-a szerint kell vizsgálni.

- A prémiumévek programban való foglalkoztatás lehetőségét a 2004. évi CXXII. számú törvény alapján kell vizsgálni. Amennyiben az érintett közalkalmazott a prémiumévek programban való foglalkoztatás feltételeinek megfelel, számára fel kell ajánlani, és tájékoztatni kell a foglalkoztatás feltételeiről.

- A felmentési idő mértékét a Kjt. 33. §, 87/A. § (1) bekezdése, és a Mt. 209. § figyelembevételével kell meghatározni.

- A végkielégítés mértékét a Kjt. 37. § a Mt. 209. § figyelembevételével kell megállapítani.

- A jubileumi jutalom kifizetésénél a Kjt. 78. §-ában, különösen a (4) bekezdésben írtaknak megfelelően kell eljárni.

Tájékoztatási kötelezettség

1) Az imént már idézett jogszabályi rendelkezések is tartalmaznak a munkáltatót terhelő tájékoztatási kötelezettséget, amelynek elmulasztása a meghozott intézkedés jogellenességét is jelenti, illetve kárt okozhat a munkavállalónak.

2) A munkáltatót ezen felül is általános tájékoztatási kötelezettség terheli, amelynek elmulasztásával kárt okozhat a munkavállalónak, aki kártérítési igényét adott esetben munkaügyi perben érvényesíthet.

Néhány ezek közül:

- Amennyiben a felmentési idő alatt, a felmentési idő lejártá előtti előrehozott öregségi nyugdíjat állapítanak meg, **nem jár végkielégítés** [Kjt. 37. § (2) bekezdés].

- Ugyanakkor az **előrehozott öregségi nyugdíj megállapításának feltételei** 2007 évben kedvezőbbek, mint 2008-ban, érve ezen a nyugdíj összegét is.

Egyéb rendelkezések

Közalkalmazotti tanácsok

Mt. 55. §

(1) Az üzemi tanács megszűnik, ha

f) több munkáltató vagy telephely egyesülése (összevonása) következtében a munkáltatónál vagy a telephelyen több üzemi tanács működne, továbbá

Mt. 56. §

Ha az üzemi tanács az 55. § (1) bekezdés c)-g) pontjában meghatározott ok miatt megszűnik, a megszűnéstől számított három hónapon belül üzemi tanácsot kell választani. Ezt a szabályt kell megfelelően alkalmazni akkor is, ha az üzemi megbízott megbízatása szűnik meg.

Mt. 56/A. §

(1) Ha a munkáltató személyében bekövetkező jogutódlás során az üzemi tanács (üzemi megbízott megbízatása) az 55. § (1) bekezdés f)-g) pontja alapján megszűnik, az egyesülést (összevonást), ...követően létrejött munkáltatónál az üzemi tanács megválasztásáig, de legfeljebb a megszűnéstől számított hat hónapig az üzemi tanács 65. §-ban (**Figyelem!! A Kjt. 16. §-ában**) előírt jogosítványait ideiglenes üzemi tanács (ideiglenes üzemi megbízott) gyakorolja.

(2) Az ideiglenes üzemi tanácsba a megszűnés időpontja előtt minden megszűnt üzemi tanács ...egy-egy tagot delegál.

(3) Ha a munkáltatónál üzemi megbízott működött, a munkáltató egyesülése (összevonása) esetén az ideiglenes üzemi tanácsban az üzemi megbízott vesz részt.

(4) Az ideiglenes üzemi tanács tagjaira és működésére, az üzemi tanács tagjára és az üzemi tanácsra vonatkozó rendelkezéseket megfelelően alkalmazni kell. Az ideiglenes üzemi megbízottra az üzemi megbízottra vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

Mt. 56/B. §

(1) A jogutódlással érintett szervezeti egység munkavállalóinak részvételi jogát a jogutód munkáltató üzemi tanácsának működésében való részvétel útján biztosítani kell, ha a munkáltató személyében bekövetkező jogutódlás következtében a jogutódlással érintett szervezeti egység munkavállalói által választott üzemi tanács (üzemi megbízott megbízatása) megszűnik, de a jogutódlás a jogutód munkáltatónál korábban megválasztott üzemi tanács (üzemi megbízott) működését nem érinti.

(2) A jogutód munkáltató üzemi tanácsának működésében részt vevő személyt (a továbbiakban: delegált tag) legkésőbb a jogutódlás bekövetkezésének időpontjáig a jogelőd munkáltatónál működő üzemi tanács jelöli ki a jogutódlással érintett tagjai, ilyen tag hiányában a jogutódlással érintett munkavállalók közül. A jogelőd munkáltató üzemi tanácsa írásban tájékoztatja a jogutód munkáltató üzemi tanácsát és a jogutód munkáltatót a delegálásról.

(5) A delegált tag a jogutód munkáltató üzemi tanácsának teljes jogú tagja. A delegált taggal az üzemi tanács 45. §-ban

meghatározott taglétszáma kibővül. A delegált tagra az üzemi tanács tagjára - ha a delegált tag üzemi megbízással együtt jár el, az üzemi megbízottra - vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni. A delegált tag megbízása a jogutód munkáltató üzemi tanácsának (üzemi megbízottjának) a megbízatásáig tart.

(6) Ha a jogutódlás időpontjában a jogutódlással érintett munkavállalók létszáma eléri a jogutód munkáltatónál munkaviszonyban álló munkavállalók létszámának húsz százalékát, az üzemi tanács (az üzemi megbízott) legfeljebb a jogutódlás bekövetkezésétől számított egy évig működhet az (1)-(5) bekezdésben meghatározott szabályok szerint. Ha ezen időtartam alatt új üzemi tanács (üzemi megbízott) megválasztására nem kerül sor, az üzemi tanács (üzemi megbízott) megbízatása a jogutódlástól számított egy év elteltével megszűnik.

A fenti szabályok ismeretére és megfelelő alkalmazására a közalkalmazotti tanácsi tisztségviselő munkaidő-kezdésére [Mt. 62. § (2) bekezdés], és munkajogi védelme [Mt. 62. § (3) bekezdés, Mt. 28. §] miatt van szükség.

Kollektív Szerződés

Mt. 40/A. §

(1) A munkáltató személyében bekövetkező jogutódlás esetében a jogutódlás időpontjában a jogelőd munkáltatóra kiterjedő hatályú kollektív szerződésben meghatározott munkafeltételeket - a munkarend kivételével - a jogutódlással érintett munkavállalók tekintetében a kollektív szerződésnek a jogelőd munkáltatónál történő felmondásáig vagy a kollektív szerződés hatályának lejártáig, illetve a jogutód munkáltatónál másik kollektív szerződés megkötéséig, ezek hiányában legalább a jogutódlás időpontját követő egy évig a jogutód munkáltatónak fenn kell tartania.

(2) Amennyiben a jogutód munkáltatóra kiterjedő hatályú kollektív szerződésben meghatározott munkafeltételek a jogelőd munkáltatóra kiterjedő hatályú kollektív szerződés szerinti munkafeltételeknél a munkavállaló számára kedvezőbbek, a jogutód munkáltatóra kiterjedő hatályú kollektív szerződésben foglaltakat kell alkalmazni.

Javasoljuk tehát a Kollektív Szerződések felülvizsgálatát és egységsítését.

Dr. Selmeciné dr. Csordás Mária
vezető jogtanácsos

A vizitdíjjal kapcsolatos munkaalkalmassági vizsgálatról

A munkáltatónak a foglalkozás-egészségügyi szolgáltatás igénybevételi kötelezettségéről a **munkavédelemről** szóló 1993. évi XCIII. törvény **58. §-a** rendelkezik.

Ezt részletesebben szabályozza a munkaalkalmassági, szakmai alkalmassági orvosi vizsgálatról szóló **33/1998. (VI.24.) NM rendelet** (továbbiakban R.). A rendelet hatálya **(2-3. §-a)** kiterjed a munkaköri alkalmasság orvosi vizsgálata és véleményezése tekintetében minden munkáltatóra, aki a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény 87. §-ának 9. pontja szerinti szervezett munkavégzés (a továbbiakban: szervezett munkavégzés) keretében munkavállalót foglalkoztat, továbbá minden munkavállalóra, akit szervezett munkavégzés keretében - beleértve a közhasznú munkát - foglalkoztatnak. Ugyanez vonatkozik a **személyi higiénés alkalmasság vizsgálatra** is, ennek célja annak elbírálása, hogy a munkát végző személy egészségi állapota - a tevékenység gyakorlása esetén - a járványügyi szempontból kiemelt jelentőségű munkaterületeken nem veszélyeztet-e mások egészségét, folytathat-e tevékenységet az adott munkaterületen.

Kinek az érdeke a munkaalkalmassági vagy a személyi higiénés vizsgálat? Erre a **R. 15-16. §-ából** következtethetünk. Ennek alapján a munkáltatónak írásban kell meghatároznia a munkaköri alkalmassági vizsgálatok rendjét, valamint a vizsgálatokkal kapcsolatos feladatait és azokat a munkaköröket, amelyekben az R. 8. számú melléklete szerinti megterhelések miatt a 10. § szerinti személyek nem foglalkoztathatók.

A **R. 15. § (2) bekezdése** szerint ennek a szabályozásnak a kidolgozásához foglalkozás-egészségügyi orvos véleményét ki kell kérni. A munkáltató a munkaköri alkalmasságot vizsgáló és véleményező szerv kérésére mindazokat a munkaköri és munkahelyi adatokat közli, amelyeket a véleményezéshez szükségesnek tart, illetve amelyeket a véleményező kér. Ha a munkaköri, illetve szakmai alkalmasságot elbíráló szerv a munkahelyi körülményekről a helyszínen kíván tájékozódni, a munkáltatónak, szakképző vagy felsőoktatási intézménynek lehetővé kell ezt tenni. Lényeges, hogy az a munkavállaló, aki az előzetes, időszakos, soron kívüli munkaköri, szakmai, illetve az a munkát végző személy, aki az előzetes, soron kívüli személyi higiénés alkalmassági vizsgálaton nem vett részt, vagy alkalmatlan minősítést kapott, az adott munkakörben nem foglalkoztatható, a munkaterületen nem foglalkoztatható, s így tevékenységet nem folytathat.

Ez utóbbi rendelkezést kiegészíti **az egyes szabálysértésről szóló 218/1999. (XII.28.) Korm. rend. (továbbiakban: Szbr.) 94. § (2)-(3) bekezdése**, amely értelmében:

„(2) Az a munkáltató, aki orvosi vizsgálathoz kötött munkakörben annak ellenére foglalkoztat valakit, hogy a munkavállaló nem rendelkezik előírt munkaköri alkalmassági vizsgálati eredménnyel, vagy a vizsgálaton alkalmatlannak nyilvánították,

ötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt az eljárás az Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Főfelügyelőség valamint a bányakapitányság hatáskörébe is tartozik.”

Az a folyamat, amely most az egészségügyben lejár, érinti a kollegákat is a „vizitdíj” miatt. Nézzük meg, milyen szabályok vonatkoznak ebben az esetben az egészségügyi ellátásra.

Az egészségügyi szolgáltatások Egészségbiztosítási Alapból történő finanszírozásának részletes szabályairól rendelkező **43/1999. (III. 3.) Korm. rendelet**, a „Járobeteg-szakellátás finanszírozása” közé teszi ezt a vizsgálatot és ezt az egészségbiztosítás fizeti is a jelen rendelet **29. § f) pontja és (7) bekezdése** alapján, amely értelmében:

„A járobeteg-szakellátás finanszírozási szerződésében - az Eb. tv.-ben, valamint a Vhr.-ben foglaltakon túl - meg kell határozni:

f) a 13. számú mellékletben meghatározott foglalkozás-egészségügyi szakellátást nyújtó rendelési helyeket és rendelési időket;

(7) A 29. § f) pontjában említett foglalkozás-egészségügyi szakellátásnál a szolgáltatásokat a MEP a teljesítmény-pontértékek alapján finanszírozza.”

Összegezve: mivel minden munkáltatónak alkalmaznia kell foglalkozás-egészségügyi szakorvost, akit jellemzően polgárjogi szerződéssel alkalmaznak. Ezt a szerződést a hatályos jogszabályok figyelembevételével felül kell vizsgálni. Egyebek között a szerződés feltételei közé bele kell venni: mit fizet a munkáltató, és a fizetett összegben az ún. vizitdíj beletartozik-e, vagy sem. Ugyanis jogszerűen a foglalkozás-egészségügyi szakorvosnak vagy van saját laboratóriuma, vagy szerződésben áll valamely laboratóriummal a vizsgálat elvégzésére.

Mivel az alkalmassági vélemény kiadásának céljából a munkáltató kérésére keletkezik vizsgálati kötelezettség a munkavállaló számára, így a munkavállalóra ezen vizitdíjat áthárítani nem jogszerű. A munkaalkalmassági vizsgálat miatti vizitdíjról vagy a vizsgálatról is a kollegák számlát kapnak, kaphatnak: ezt az összeget - jogi álláspontom szerint - a munkáltatónak meg kell téríteni.

Ehhez azonban felhívom a figyelmet arra a tényre, hogy ha valaki a kötelező orvosi vizsgálaton nem vesz részt vagy nem akar részt venni, az szintén munkaügyi szabálysértésnek minősül a Szbr.**103. §-a** alapján, amely értelmében:

„(1) Aki a jogszabályban előírt orvosi vizsgálaton nem vesz részt, vagy a vizsgálaton alkalmatlannak nyilvánították és a munkáját ennek ellenére folytatja,

ötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt az eljárás az ANTSZ regionális vagy kistérségi intézete, a fogyasztóvédelmi felügyelőség, a bányakapitányság, továbbá az Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Főfelügyelőség hatáskörébe is tartozik.”

Dr. Dudás Lilian jogtanácsos
www.drudasilian.hu

A szabadság kiadására vonatkozó új szabályok

Az Országgyűlés elfogadta a szabadság kiadására vonatkozó törvényi rendelkezések módosítását. Ez a főszabályt – miszerint a szabadság kiadásának időpontját a munkavállaló meghallgatása után a munkáltató határozza meg – nem érinti. Az is változatlan maradt, hogy a munkáltatónak a szabadság kiadása időpontját a munkavállalóval legkésőbb a szabadság kezdete előtt egy hónappal közölnie kell. A munkavállaló által kezdeményezett igénybevétel szabályait azonban módosították.

Az alapszabadság egynegyedét – a munkaviszony első három hónapját kivéve – a munkáltató a munkavállaló kérésének megfelelő időpontban köteles kiadni. A munkavállalónak erre vonatkozó igényét a szabadság kezdete előtt legkésőbb tizenöt nappal be kell jelentenie. Ha a munkavállalót érintő olyan körülmény merül fel, amely miatt a munkavégzési kötelezettség teljesítése számára személyi, illetőleg családi körülményeire tekintettel aránytalan vagy jelentős sérelemmel járna, a munkavállaló erről haladéktalanul értesíti a munkáltatót. Ebben az esetben a munkáltató az alapszabadság egynegyedéből összesen három munkanapot – legfeljebb három alkalommal – a munkavállaló kérésének megfelelő időpontban, a tizenöt napos bejelentési határidőre vonatkozó szabály mellőzésével köteles kiadni. A munkavállaló a munkáltató felszólítása esetén a körülmény fennállását a munkába állásakor haladéktalanul igazolni köteles.

Az Alkotmánybíróság által megsemmisített, a tárgyévi szabadságnak a következő évben történő kiadására vonatkozó korábbi 134. § (3) bekezdés a) pontja helyébe a következő rendelkezések lépnek:

A szabadságot az esedékességének évében kell kiadni. A munkáltató kivételesen fontos gazdasági érdek, illetve a működési körét közvetlenül és súlyosan érintő ok esetén a szabadságot legkésőbb az esedékesség évét követő év március 31-ig, a kollektív szerződés rendelkezése esetén az esedékesség évét követő év június 30-ig adja ki, ha az esedékesség éve eltelt. [A 134. § (3) bekezdés b) pontja – mely szerint a szabadságot a munkavállaló betegsége vagy a személyét érintő más elháríthatatlan akadály esetén az akadályoztatás megszűnésétől számított harminc napon belül kell kiadni, ha az esedékesség éve eltelt – nem változott.]

Lényeges változás, hogy legfeljebb a rendes szabadság egynegyedét lehet az esedékesség évét követően kiadni. Ettől csak akkor lehet eltérni, ha ez a munkáltató működési körét közvetlenül és súlyosan érintő ok miatt – különösen baleset, elemi csapás vagy súlyos kár, továbbá az életet, egészséget, testi épséget fenyegető közvetlen és súlyos veszély megelőzése, illetőleg elhárítása érdekében – szükséges.

A munkavállaló kérésének megfelelő időpontban kiadandó részt mindig a tárgyévben kell kiadni.

A módosítás a „kivételesen fontos gazdasági érdek” fogalmát is meghatározza. Eszerint kivételesen fontos gazdasági érdeken a rendes szabadság kiadásával kapcsolatos, munkaszervezéstől független olyan körülményt kell érteni, melynek felmerülése esetén a rendes szabadságnak az esedékesség évében teljes mértékben történő kiadása a munkáltató gazdálkodását meghatározó módon hátrányosan befolyásolná. A rendes szabadságnak az esedékesség évében nem teljes mértékben történő kiadása esetén a munkáltató nem hivatkozhat a működési körét közvetlenül és súlyosan érintő ok, illetve a kivételesen fontos gazdasági érdek fennállására, ha az esedékesség évéből még fennmaradó időtartamban a rendes szabadságot – a működési körét érintő ok következményei orvoslása mellett, illetve a gazdasági érdeke sérelme nélkül – kiadhatta volna.

Módosították a már megkezdett szabadság megszakítására vonatkozó rendelkezést is. Eszerint a munkáltató a munkavállaló már megkezdett szabadságát a működési körét közvetlenül és súlyosan érintő ok vagy kivételesen fontos gazdasági érdeke miatt szakíthatja meg. E szabály alkalmazásakor a munkáltató működési körét közvetlenül és súlyosan érintő ok, illetve a kivételesen fontos gazdasági érdek értelmezése tekintetében a fentiekben ismertetett szabályokat kell alkalmazni.

A módosítás kimondja – bár ez nem volt szükséges –, hogy a szabadság kiadására vonatkozó munkavállalói igény a munkaviszony fennállása alatt nem évül el, továbbá, hogy a szabadság megváltásával kapcsolatos munkavállalói igény elévülése a munkaviszony megszűnésének napján kezdődik.

A Munkaügyi Értesítő 2007. márciusi száma alapján összeállította: *dr. Selmečiné dr. Csordás Mária* vezető jogtanácsos

A 2007/2008-as tanév rendjéről

A Művelődési Közlöny 2007. évi 34. számában jelent meg a 19/2007. (III. 23.) OM rendelet a következő tanév rendjéről. A rendelet érvényes fenntartóra való tekintet nélkül minden nevelési-oktatási intézményre, pedagógusokra, más, nem pedagógus munkakört betöltőkre, tanulókra, szüleikre.

A 2007-2008. tanévben a szorgalmi időnek első tanítási napja 2007. szeptember 3. (hétfő), utolsó tanítási napja 2008. június 13. (péntek).

A tanítási napok száma 180, illetve 181 nap. A középiskolák befejező évfolyamán az utolsó tanítási nap 2008. április 30.

A szorgalmi idő első féléve 2008. január 18-ig tart, január 25-ig kell értesíteni a tanulókat, szülőket a félévben elért eredményekről.

A szünetek ideje a következő:

– Őszi: 2007. október 29. – 2007. október 31. A szünet előtti utolsó tanítási nap 2007. október 27. (szombat), a szünet utáni első tanítási nap 2007. november 5. (hétfő).

– Téli: 2007. december 22. – 2008. január 2. A szünet előtti utolsó tanítási nap 2007. december 21. (péntek), a szünet utáni első tanítási nap 2008. január 3. (csütörtök).

– Tavaszi: 2008. március 21. – 2008. március 25. A szünet előtti utolsó tanítási nap 2008. március 20. (csütörtök), a szünet utáni első tanítási nap 2008. március 26. (szerda).

Szünetet a szorgalmi időn belül máskor is lehet adni, illetve a szünetek kezdő és befejező napját módosítani, ha heti pihenőnapokon tartott tanítási napokkal ehhez a feltételeket az intézmény megteremti.

Ha az intézmény felhasználói körében igény van, akkor a szünetek alatt az iskolának gondoskodnia kell a tanulók felügyeletéről.

A szorgalmi idő alatt a nevelőtestület a tanév helyi rendjében meghatározott pedagógiai célra 5 – a nappali gimnáziumban és szakközépiskolában 6 – munkanapot tanítás nélküli munkanapként használhat fel, amelyből egy nap programjáról az iskolai diákönkormányzat jogosult dönteni, a nevelőtestület véleményének kikérésével.

A középiskolai érettségi vizsgák, szakmai vizsgák rendjét az 1. sz. melléklet, a közretközponti jegyzők, vizsgaszervező iskolák feladatait a 4. sz. melléklet tartalmazza.

A tanulók felvételi eljárásának, beiratkozásának rendjét a 3. sz. melléklet, a tanulmányi versenyek jegyzékét a 2. sz. melléklet rögzíti.

Az új tanévben az anyanyelvi, matematikai alapkészség fejlődését a negyedik, hatodik, a nyolcadik és tizedik évfolyamban vizsgálják központi mérés keretében 2008. május 28-án. A kisebbségi nyelvismeret alapozó mérését is ekkor végzik a nemzetiségi iskolák negyedik évfolyamában.

Új feladat az új tanévben, hogy 2007. október 15-ig az általános iskolák igazgatói felmérjék: kik azok a tanulók, akiket az óvoda jelzése, az addigi tapasztalatok szerint az alapkészségek fejlesztésében hangsúlyosabban kell támogatni. A Diagnosztikus fejlődésvizsgáló rendszert kell alkalmazni. 2007. október 31-ig kell jelenteni az ilyen tanulók számát, és a felmérést 2007. december 14-ig kell befejezni.

Dr. Horváth Péter szakértő

Csak a tájékozott ember tud élni jogaival, csak a felkészült szakszervezeti vezetőnek van esélye az érdekérvényesítésre, kollégái meggyőzésére!
Rendszeresen olvasd a PEDAGÓGUSOK LAPJÁT! Folyamatosan figyeld a www.pedagogusok.hu, valamint a www.makasz.hu weboldalakat!